

Slovenska zveza na Švedskem

Slovensko

GLASILO

Slovenska BLADET

POLETJE / SOMMAREN 2014

ISSN 2000-2173

Št./Nr 47 Letnik/Årgång 13

Slovenska riksförbundet i Sverige

S
L
O
V
E
N
S
K
A
B
L
A
D
E
T
G
L
A
S
I
L
O

S
L
O
V
E
N
S
K
A
B
L
A
D
E
T

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET

Marec 2014 Št. / Nr 47 Letnik / Årgång 13

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Svenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; Članarina SZ

Slovensko GLASILO (2002) izhaja 4x letno v 560 izvodih

*Naslovne fotografije / Uppslagsfoton: Društvo PLANIKA in istoimenski pevski zbor, sestava skozi čas; Nastopi - narodno-zabavni orkester Razum iz Slovenije; Ansambel društva Planika; **Zadnja stran/Sista sida:** Redni občni zbor Slovenske zveze, Malmö, 26. april 2014; Slovenska skupnost v Landskroni; Angela Budja, nam draga 98-letnica; Köping, Ivica Breznik, Slovenija; Slovenci iz društva Planika na romanju v Rimu; **Foto:** Z. Podvinski, A. Budja, Z. Bencek, O. Budja, J. Myndel in drugi. *Izbor / Urval:* A. Budja*

Za vsebino objavljenih člankov so odgovorni avtorji.

VSEBINA

INNEHÅLL

Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Svenska riksförbundet
Društva	9	Föreningar
<i>Planika, Malmö</i>	<i>9</i>	
<i>Slov.društvo, Stockholm</i>	<i>17</i>	
<i>Orfeum, Landskrona</i>	<i>19</i>	
<i>Slovenski DOM, Göteborg</i>	<i>24</i>	
<i>Simon Gregorčič, Köping</i>	<i>27</i>	
<i>Slovenija, Olofström</i>	<i>29</i>	
Kultura	33	Kultur
Reportaže	37	Reportage
Vaša pisma	46	Era brev
Naša Cerkev	53	Vår Kyrka
Aktualno	59	Aktuellt
Naslovi	67	Adresser

Glavna in odgovorna urednica/izdajateljica — Huvudredaktör/Ansvarig utgivare:

Avguština Budja (Gusti)

Člani redakcije - Redaktionsmedlemmar

Jožef Ficko, Suzana Macuh, Danni Stražar, Alojz Macuh

Tehnični urednik/Teknisk redaktör: Zvonimir Bencek

Naslov uredništva/Redaktionsadressen: Augustina Budja

Hantverkargatan 50

261 52 LANDSKRONA,

Tel. 0418– 269 26

E-post: budja@bredband.net

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 15. avgusta 2014!

Skicka era bidrag till Svenska BLADET senast den 15 augusti 2014, adressen ovan!

Volitve v Sloveniji, referendum in spet volitve

Za slovensko sedanost in prihodnost je potrebna sprava. Hvala vsem, ki si zanjo prizadevajo, toda ve se, kdo se mora spraviti: Zveza borcev in Nova Slovenska zaveza. Kdor se hoče med njiju vriniti ali prevzeti njuno vlogo, razdvojenost podaljšuje. Pot do sprave je pogovor in samo pogovor.

Dolžnost »zmagovalca« je v tem primeru neskončno večja od žrtve. Tej ostaja samo boj za resnico in priznanje, da je žrtev. --- Za pravne pogovore je potreben čas. In odsotnost politikantov, ki so z neiskrenostjo in globoko premišljenostjo izigrali pravno mašo in slovesnost v Rogu. Takrat smo bili spravi najbližje. Po tem času so zaradi želje po nadaljnji oblasti zastrupili ogromno mladih in v imenu gojenja tradicij celo ustanovili organizacijo za zastrupljanje, v kateri učenci že prekašajo učitelje. Ne glede na vse si moramo prizadevati za slovensko spravo. Sicer ne bomo kot narod in državljani nikoli vstali. Očetje slovenske razdvojenosti se sprave bojijo. Zato so zanjo izrabili tudi slovensko osamosvojitvev, največji dosežek Slovencev v zgodovini. Ker jim je grozila, da jim bo dokončno vzela oblast. Tudi oni niso večni! Slovenci bomo prej ali slej dočakali enkratno in trajno narodno in državljansko vstajenje.

(Odlomek; Stane Granda)

Zelo boleče pri vsem je, da so se zdrahe in nesoglasja naselila tudi med navadne Slovence. Stanje slovenskega duha zrcali stanje slovenske politike. Tudi Slovenci v izseljenstvu čutimo to razdvojenost in nesoglasja, med drugim ob svojih obiskih med počitnicami doma. Neprestano smo priče pogovorom, da saj mi, izseljenci ne razumemo, kaj se dogaja doma in naša mnenja niso pomembna. Celó onemogoči se nam, da bi se vključevali. Tudi v šoli mladim ne prikažejo, kaj se v slovenski družbi v resnici dogaja. Prepričana sem, da smo si izseljenci pridobili bogatejše izkušnje kot ostali doma. Skozi dolgoletna bivanja v izseljenstvu smo si v primerjavi tega in onega mogli sami ustvariti lastna mnenja...doma pa so Slovencem dolga desetletja prali možgane v enoumju. Posledično te sledi pri državljanih izginjajo le počasi.

AB

Predsednik ima besedo

Tako kot ponavadi, dragi člani in prijatelji, s spoštovanjem vas vse skupaj najlepše pozdravljam v imenu Slovenske zveze. Želim izraziti nekaj lepih misli, ki naj nas povezujejo in vodijo ob delovanju Slovenske zveze. Moja velika želja je, da bi delo Slovenske zveze šlo v najlepšem teku in po načrtovanih smernicah, ki jih imamo za vse leto, ki je pred nami.

Delo društev je že v polnem teku, prav tako tudi delo SZ. Za nami je tudi občni zbor, ki je potekal v najlepšem redu. Delo občnega zbora je bilo opravljeno uspešno in kakovostno, vodstvo SZ je, s polnim soglasjem, dobilo zaupanje vseh prisotnih na zboru, naprej voditi delo in odgovornost zveze v letu ki je pred nami. Z veseljem moram povedati, da smo v upravni odbor zveze izvolili tudi dve mladinski referentki, Danni Strazar in Suzano Macuh. Njuna naloga bo, da kordinirata in vspodbujata vse mlajše rodove, ter jih povabiti v središče društvenega življenja in hkrati tudi v SZ. Novosti slovenske zveze so tudi, da bo ponovno zaživela Slovenska domača stran, z naslovom: www.slovenskazvezanasvedskem.com, ki jo bosta usposobili Danni Stražar in Suzana Macuh. Tako bodo za naprej potekale novosti in obvestila tudi preko slovenske domače strani. Delo, ki je za nami, je bilo tudi zelo uspešno, namreč moram povedat in tudi pohvaliti, da je potekalo 23. slovensko srečanje in hkrati tudi obletnica slovenskega društva Planika v Malmöju zelo uspešno. Hvala vsem, ki ste bili soudeleženi pri organizaciji in izvedbi slovenskega srečanja in obletnice društva Planika Malmö!

Občni zbor Slovenske zveze, Malmö, 26. 04. 2014

Plan dela SZ in smernice za tekoče leto, želim in upam, da se nam bodo uresničile, da bomo izpeljali vse načrte, ki smo si jih zadali na občnem zboru. Še več pa je beseda tekla glede

članstva SZ, namreč res moramo poskrbeti in pridobiti večje število članov v Slovensko zvezo. Vsi prisotni na občnem zboru smo bili enotni, da delamo na tem, da pridobimo nove člane v zvezo, zato je predsedniki društev, potrudite se, da pridobite nove člane v društva, pogovorite se s člani, s katerimi se poznate in jih privabite med vas v društveno življenje in tudi v življenje SZ.

Udeleženci občnega zbora Slovenske zveze na Švedskem, foto: A. Budja

Naslednje obvestilo bo napisano od številke do številke, ker je pomembno za obstoj Slovenske zveze, namreč število članov se giblje okrog tisoč. Vabim in spodbujam vas vse voditelje slovenskih društev, delajte na tem, da pridobite še kakšnega novega člana v vaša društva in s tem v Slovensko zvezo. Vabim in prosim vas, pridružite se in včlanite se v najbližnja slovenska društva, javite se predsednikom društev po telefonu ali pa preko elektronskih pošt. Vse podatke najdete na predzadnji strani Slovenskega GLASILA.

Osnovni namen pri Slovenski zvezi je, da si pomagamo, da s skupnimi močmi ohranjamo slovenstvo, slovensko besedo in kulturo, da se skupaj trudimo za obstoj naših društev. Prepričan sem, da nam bo s skupnimi močmi lažje, s povezovanjem pod okriljem Slovenske zveze bomo lahko dosegli vsakdanje cilje in dolgoročne plane. Ker smo ravno pred poletnim časom, vam želim lepo praznovanje poletnega časa in lepo praznujte slovenski državni praznik, DAN SAMOSTOJNOSTI!

Želim vam veliko uspeha pri društvenih dejavnostih in dobrega počutja med vsemi člani, prijatelji v vaših društvih.

Dopust je pred nami in želim vam lepe poletne dni, prav tako vam želim razpoložen in prijeten dopust, srečno pot vsem, ki se podate na pot, uživajte in si naberite dovolj novih moči za drugi del leta, vse kakor pa zopet srečno vrnitev nazaj na svoja delovna mesta in na svoja

stališča tukaj na Švedskem. Slovenska obala, ki je komaj kaj daljša od 40 km, je najkrajša evropska obala in kot del Jadranskega morja s svojim mediteranskim šarmom dopolnjuje in plemeniti turistično destinacijo Slovenija.

Obala ima nekaj ogleda in doživetij vrednih krajev, nekaj čudovitih kopališč kot naprimer, Strunjan s solinami oziroma krajinskim parkom ter naravnim rezervatom v zalivu sv. Križa (Mesečev zaliv), Sečoveljske soline, ki so hkrati tudi zatočišče za več kot 150 vrst ptic, srednjeveška mesta (Piran, Izola in Koper), monden turistični center (Portorož) in prireditve, ki pod poletno sonce privabljajo obiskovalce od blizu in daleč. Želim vam lep, prijeten dopust.

Alojz Macuh, predsednik Slovenske zveze

V zadnjih letih narodno-zabavna glasba v Sloveniji doživlja razcvet, mladi, ki so postali najpogostejši obiskovalci veselic in koncertov, so jo vzeli za svojo, uspešni muzikanti so vzorniki, po katerih se zgledujejo mladi. Modrijani v Sloveniji postajajo svojevrsten fenomen, podirajo rekorde obiskanosti veselic, svojih koncertov in ogledov na svetovnem video portalu Youtube. Vsem zgoraj naštetim pa je skupna zgodovina, temelji, ki so jih v 50ih letih prejšnjega stoletja postavili danes legendarni Avseniki, čez nekaj let so svoje poslanstvo, na diatonični harmoniki, širili člani Ansambla Lojzeta Slaka. Še dandanes na grobo delimo narodno-zabavne sestave na kvintet zasedbe, ki igrajo po vzoru Ansambla bratov Avsenik ter na trio zasedbe, ki igrajo po vzoru žal že pokojnega Lojzeta Slaka in gojijo večglasno moško petje.

Priljubljenost narodno-zabavne glasbe se je pričela stopnjevati nekje od leta 2000, s priljubljenostjo pa je od leta 2006 pričel rasti tudi spletni portal Narodnjak.si, ki ga je 15. oktobra ustanovil danes odgovorni urednik in lastnik Aleksander Mrvič, ki že osem let podrobno spremlja dogajanje na narodno-zabavni glasbeni sceni, v tem času pa je s številnimi glasbeniki vzpostavil prijateljske odnose. Slovensko glasbo pa želimo popeljati tudi v svet, v domove, kjer živijo slovenski izseljenci in njihovi potomci, ki znajo resnično ceniti slovensko besedo in glasbo, katera jih spomni na domovino, korenine.

Želeli bi, da slovensko narodno-zabavno glasbo, predstavite vašim članom in jih povabite k obisku naše spletne strani www.narodnjak.si, kjer bodo našli vse aktualne novice in skladbe slovenske narodno-zabavne glasbene scene. V kolikor v okviru vaših dejavnosti deluje kakšen tovrstni glasbeni sestav, ga bomo z veseljem predstavili na naših spletnih straneh in opravili z njimi intervju, saj bi naše rojake in njihove potomce, ki negujejo slovensko pesem, želeli predstaviti Sloveniji. V ta namen imamo namenjeno tudi rubriko »PO SVETU«. Na nas se lahko obrnete tudi v primeru, če bi potrebovali slovenske narodno-zabavne ansamble, da bi gostovali pri vas. Vedno se radi odzovejo takšnim povabilom.

Naj slovenska glasba ne pozna mej in naj združi Slovence po vsem svetu!

Hvala za vaš čas.

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

(Foto: 04. 07. 2013, Polno zaseden Državni zbor z zdomci iz vsega sveta)

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu
in po svetu

VABILO

Komisija Državnega zbora Republike
Slovenije za odnose s
Slovenci v zamejstvu in po svetu vas
vljudno vabi na

XIV. Vseslovensko srečanje

z naslovom

**»Mladi kot ustvarjalci skupnega slovenskega prostora?«,
ki bo v petek, 4. julija 2014,
v veliki dvorani Državnega zbora RS, s pricetkom ob 10. uri.
Spoštovani!**

V veliko čast in veselje mi je, da vas v petek, 4. julija 2014, povabim na XIV.
Vseslovensko srečanje z naslovom **»Mladi kot ustvarjalci skupnega
slovenskega prostora?«**.

O predloženi tematiki bodo razpravljali trije vabljeni govorniki iz tujine in Slovenije,
in sicer **direktorja slovensko-irskega društva Detelca Bernard Šrajner in
Tilen Kranjc, predsednica Kulturnega društva člen 7 mag. Susanne
Weitlaner in znanstvena sodelavka na Inštitutu za narodnostna vprašanja
doc. dr. Sara Brezigar.**

Prepričani smo, da bo izbrani naslov XIV. Vseslovenskega srečanja spodbudil tudi veliko zanimivih
razmišljanj, zato vas vabimo, da nam jih predstavite; v drugem delu ste namreč **vabljeni, da
srečanje sooblikujete tudi vi**. V obliki desetminutnega prispevka (2-3 tipkane strani) lahko
predstavite svoj pogled na dani naslov.

Ker vemo, da je včasih potovanje v Slovenijo v točno določenem terminu lahko težavno, vam
nudimo možnost, da vaš desetminutni prispevek pošljete **v obliki video prispevka**, ki ga bomo
med srečanjem tudi predvajali.

Vljudno vas prosimo, da **do 23. junija 2014 sporočite naslov prispevka ali pošljete video
posnetek**, ki naj ne presega 10 minut, sekretarki Komisije dr. Katji Jerman (katja.jerman@dz-
rs.si), **svojo prisotnost pa predhodno sporočite** višji referentki Komisije Nevenki Pirnat (tel:
+386 1 478 9922, Fax: + 386 1 478 9882 ali na nevenka.pirnat@dz-rs.si).

**Z velikim zadovoljstvom sporočamo tudi, da bo XIV. Vseslovensko srečanje
spremljal glasbeni program mezzosopranistke Tine Šilc in pianistke Anje
Kunčič, predstavil pa se bo tudi Drago Bricelj.**

Veselim se srečanja in sodelovanja z vami ter vas lepo pozdravljam.

Danijel Krivec,

Predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

SLOVENSKA ZVEZA NA ŠVEDSKEM

Box 145, 731 23 KÖPING

Org. nr. 844001-2063, PlusGiro: 72 18 77 - 9

E-mail: slovenska.riksforbundet@gmail.com

Upravni odbor SZ

Izvoljeni na občnem zboru 23. marca 2014

Predsednik	Alojz Macuh Tel: 0221-185 44/070-600 30 92	Husta 8, 731 97 Köping E-mail: slovenska.riksforbundet@gmail.com
Podpredsenica	Ivanka Franseus Tel: 040-49 43 85	Ponnygatan 35, 212 35 Malmö E-mail: ivankafranseus@hotmail.com
Podpredsednik	Zvonko Bencek Tel: 073-945 67 75	Hantverkareg. 50, 261 52 Landskrona E-mail: zvonko@bredband.net
Blagajnik	Lado Lomsek Tel: 031-46 26 87	Stora Björn 33, 415 16 Göteborg E-mail: ladolomsek2@gmail.com
Tajnica	Marjana Ratajc Tel/fax: 031-52 82 96	Kavaljersgatan 28, 422 48 Hisingsbacka E-mail: marianne.ratajc@byggads.se
Član UO	Janez Rampre	Vallmovägen 10, 293 34 Olofström E-mail: janez.rampre@oktv.se
Mladinski ref.	Suzana Macuh, Danni Stražar	
Slovensko Glasilo:	Augustina Budja Tel: 0418-269 26	Hantverkareg. 50, 261 52 Landskrona E-mail: budja@bredband.net

Nadzorni odbor in volilna komisija

	Jozef Ficko Tel: 0371-303 15	Rantzowgatan 9B, 212 21 Malmö E-mail: jozef.ficko@bredband.net
	Rudolf Ursic Tel: 016-14 45 49	Norregatan 9, 633 46 Eskilstuna E-mail: rudolf.ursic@globalnet.net
Aukt.revizor	Birgitta Green Tel: 0418-44 66 17	Parkgatan 2, 261 31 Landskrona E-mail: birgita.green@mazars.se

PG SLOVENSКИH DRUŠTEV NA ŠVEDSKEM

Planika, Malmö - 779597 – 4; Slovensko društvo, Stockholm – 653438 – 2; France Prešeren, Göteborg – 725261 – 2; Ivan Cankar, Halmstad – 643759 – 4; Slovenija, Olofström – 732365 -2; Orfeum, Landskrona – 10 15 53 – 6; Slovenski Dom, Göteborg – 1503562 – 9; Slovenija, Eskilstuna – 822146 – 7; Simon Gregorčič, Köping nima PG, naslov društva je A. Macuh, Husta 1, 73197 Köping; Slovensko-Švedsko društvo, Helsingborg nima PG, kontakti Darko Berginc, blagajnik; Slovenska Zveza – 721877 – 9

Spoštovani člani, prijatelji Slovenske zveze, društev in bralci Slovenskega Glasila, želimo vam lepe poletne dni!

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO
SLOVENSKA KULTURFÖRENINGEN

Planika

Västra Hindbyvägen 18 214 58 Malmö Sverige (Sweden) Plusgiro 77 95 97-4

1974

Kratka zgodovina društva Planika

Slovinci, ki so prišli na Svedsko v začetku 60.ih let, so se zbirali že nekaj let pred ustanovitvijo društva in prirejali razne kulturne in zabavne prireditve. Na teh prireditvah so prišle ideje o ustanovitvi slovenskega društva v Malmöju na Švedskem. Tako je že leta 1973 v Malmöju nastopal ansambel Miha Dovžana, in ob tej priložnosti je bil ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev društva. Odbor so sestavljali: Margareta Krašovec, Jože Ciglar, Daniel Križ, Anton Popotnik, Anton Krašovec, Franc Šprah

2014

slovenskega kulturnega Malmö, Svedska v 40 letih

19. januarja 1974 je bila predstava filma - Dolina miru, takoj po predstavi je imel iniciativni odbor prvi sestanek, na katerem je bilo ustanovljeno slovensko kulturno društvo Planika. Izvoljen je bil 7 – članski odbor, ki so ga sestavljali: Frans Šprah - predsednik, Marjeta Krašovec – podpredsednik, Anton Popotnik - tajnik, Danijel Križ – blagajnik, Franc Prša – referent, Jože Iskra – revizor, Jože Ciglar - revizor. Revizorja Jože Iskra in Jože Ciglar sta bila tudi ves čas aktivna pri sestankih in organizaciji raznih prireditev.

Prvega sestanka se je udeležilo 52 članov. S časom je število članov društva naraščalo in na podlagi tega je nastal velik interes za razne kulturne, družabne in športne aktivnosti. Tako so bile vsako leto organizirane prireditve, kot so: dan žena, pustno rajanje, vinska trgatev, piknik v naravi, silvestrovanje, božiček, Dedek Mraz, obletnice slovenskih pesnikov in pisateljev in seveda priljubljene veselice. Na prireditvah so nas zabavali mlajši in starejši glasbeniki, ki so tudi redno in pridno vadili. Eden najbolj aktivni glasbenikov, Ivan Likar je vodil ansambel Planika in popestril proslave in prispeval k dobremu vzdušju na veselicah. Ivan Likar je še vedno aktiven in še sedaj vodi pevski zbor Planika. Radi se spominjamo tudi članov ansambla Lastovke, ki so nas odlično zabavali na veselicah.

V delu društva je bilo organizirano tudi več aktivnosti za otroke in mladince, kot so: branje pravljic, predvajanje otroških filmov, prikazovanje dia filmov in podobno. Predvajanja slovenskih filmov so pa radi obiskovali vsi člani društva.

Društvo je bilo aktivno pri oblikovanju in organizaciji slovenskega dopolnilnega pouka v sklopu rednega pouka v osnovnih šolah v Malmöju in okolici. V veliko veselje mladih članov je nastala folklorna skupina. Sodelovali so skoraj vsi mladi člani, razen nekaj sramežljivih fantov. V društvu so bile sešite tudi prekmurske

narodne noše, v katerih so bili nastopi zelo popestrjeni. Nastanek je bil omogočen, ko nas je obiskal Mirko Ramovs in nas naučil kar precej slovenskih narodnih plesov. Vili Šoba se je izredno potrudil in v živo spremljal folklorne plesne s svojo harmoniko. Mladina je bila tudi zelo aktivna na športnem področju. Prevladoval je seveda nogomet. Mladinci pa so tekmovali tudi v namiznem tenisu in v šahu. Tekmovali so z drugimi društvi. Starejši igralci kart pa so še danes aktivni pri kartanju.

V sodelovanju s slovenskimi oblastmi in šolami, so otroci več let potovali v kolonijo na Slovensko primorje, kjer so se spoprijateljili z vrstniki iz Slovenije. 1986 je bil ustanovljen sklad Primoža Trubarja, ki je imel nalogo zbirati finančna sredstva za omogočenje študija slovenskega jezika v Ljubljani. Pobudnik in predsednik sklada je bil Jože Iskra. Istega leta je bila ustanovljena mladinska sekcija, ki je priredila mladinski festival Planike. Sodelovali so mladi iz vseh slovenskih društev na Švedskem. Ker so smatrali, da so prerasli interes za folkloro, so na festivalu plesali disko plesne.

Skozi vsa leta je imelo društvo dobro sodelovanje z drugimi slovenskimi, švedskimi in tedanjimi jugoslovanskimi društvi. Na kulturnih prireditvah smo nastopali s pevskim zborom, folklorno in glasbeno skupino. Društvo je imelo zelo dobro sodelovanje z občino Malmö, Fritidsförvaltning, ABF. Omenjene organizacije so veliko prispevale za delo in razvoj Planike. Seveda je imelo društvo tudi veliko podpore pri slovenski izseljenski matici, Slovenski skupščini - danes Ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu. Društvo je bilo povezano z Notranjsko regijo; občine Postojna, Ilirska Bistrica in Cerknica. Leta 1981 nas je Notranjska regija sprejela na pikniku v naravi.

Po osamosvojitvi Slovenije je bilo društvo povezano z občino Ormož. Leta 1991 je društvo po iniciativi mladih članov zbralo nekaj denarnih sredstev za omilitev škode vojnih posledic v Ormožu.

Pevski zbor Planika je pred nekaj leti praznovaj 35 let obstoja. Zbor je nastal spontano, ko se je združilo nekaj članov, ki radi pojejo. Zbor se je tudi povečal in je občasno štel tudi več kot 10 pevcev. Vodje zbora so se skozi leta menjavali, največ zaslug za obstoj pa ima sedanji pevovodja Ivan Likar. Tudi sestava zbora se je spreminjala. Na žalost je nekaj članov že preminulih in se jih spominjamo s pesmijo. Pevski zbor je nastopal tudi na raznih prireditvah izven društvenih dejavnosti. Med drugim je nastopal na srečanju vseh slovenskih društev Evrope v Mariboru.

Na Švedskem je pred leti gostoval pevski zbor Dragutin Kette iz Ilirske Bistrice. To je bil zbor s 30 pevci, vodil pa ga je Mitko Grlj. Mitko Grlj nas je skozi leta kar nekajkrat obiskal in strokovno pomagal pevskega zboru Planika. Pri strokovnem vadenju nas je obiskal tudi pevovodja Nace Pančič iz Slovenske Bistrice. Nace nas je počastil tudi z obiskom svojega okteta. Oba zbora in pevovodje so v naše ogromno veselje popestrili naše kulturne prireditve. Obiskalo nas je tudi nekaj drugih pevovodij iz Slovenije, ki so pripomogli k razvoju našega pevskega društva. Že davnega leta 1974 pa je pri nas gostoval Slovenski oktet, ki je vzpodbudil nastanek pevskega zbora Planika v Malmöju. Pevski zbor Planika, je danes (*razen družinskega zbora orfeum v Landskroni, op. ur.*) edini slovenski pevski zbor v Skandinaviji.

Leta 1977, ko je slovensko društvo Slovenija iz Olofströma organiziralo slovenski festival na Švedskem, takrat je prireditev in zabavo popestril ansambel Veseli planšarji, ki so s svojim pestrim sporedom razvedrili tudi v Malmöju.

Leta 1978 je bilo slovensko kulturno društvo Planika-Malmö organizator največjega slovenskega festivala na Švedskem. RTV Slovenija je s sodelovanjem radia Malmöhus, posredovala oddajo Spoznavajmo svet in domovino v direktnem prenosu v Slovenijo. V oddaji so tekmovali učenci slovenskega dopolnilnega pouka na Švedskem. V kulturnem delu programa je nastopal orkester Mojmirja Sepeta s solisti; Marjana Deržaj, Majda Sepe, Oto Pestner in Janko Ropret, ki so navdušili večstoglavo publiko. Ta izreden program sta povezovala Milen Bavcon in Vili Vodopivec. V programu so sedelavola tuda vsa slovenska društva na Švedskem z raznimi sekcijami, ki so izvedle zelo pisan, kvaliteten in živahen program. Slovenski festival, eden največjih na Švedskem, je trajal kar dva dni v Folkets hus v Malmöju.

Planika je leta 1987 organizirala še en večji slovenski festival, tokrat na Rosengårdu. Tudi druga praznovanja in prireditve so bile ob sodelovanju z ostalimi slovenskimi in švedskimi društvi vedno popestrjena z

obiski narodno zabavnih ansamblov iz Slovenije, kar je bilo vsakokrat opazno z veliko publike tukaj živečih Slovencev in njihovih prijateljev.

Leta 1979 je pri nas gostovalo 40 članov Slovenskega gledališča iz Ljubljane, ki nam je predstavilo 2-urni program. V letih obstoja društva smo bili deležni še drugih cenjenih obiskov iz Slovenije. Zvrstilo se je več skupin z raznih področij, od humorja, narodne glasbe do opernega koncerta. Ko gledamo nazaj v pretekla leta, smo ponosni in zadovoljni da slavimo 40 let obstoja. Da je to mogoče, gre zasluga vsem članom društva. Vsi smo neutrudno delali in žrtvovali neštete ure dela za stvar, ki nas je veselila. Še posebna zahvala gre članom upravnega odbora, ki so vodili društvo kar 15 let zaporedoma; Ivanka Franseus, Marjeta Pagon, Jožef Kenič, Jožef Ficko in Jožef Bergoč. Na tej poti nas je na žalost zapustilo kar nekaj članov, ki so se poslovili od nas v najlepših letih življenja. Tudi njihov spomin živi med nami in jih zelo pogrešamo.

Ob tej obletnici si vsekakor želimo še nadaljnega obstoja in da se k delu pridružijo še mlajše generacije.

Malmö, 2014-04-26

Mira Dekanič, Jože Myndel

SKD Planika Malmö; poletje, 2014

Razmišljanja ob 40. obletnici

Štirideset let je za povprečno Slovensko društvo na Švedskem dolga doba. Še posebej če vzamemo v obzir, da gre v Planiki za 40 let neprekinjenega dela, brez reorganizacij, spreminjanja imena in podobne navlake. Seveda ne moremo trditi, da tudi v Planiki ni bilo notranjih trenj. Pa še kakšna; že v drugem letu delovanja, torej 1975, so se zamenjali trije predsedniki, se pravi, da je vsak vzdržal le 4 mesece. Svojevrsten rekord, ki ga lahko pojasnimo, da v takratni državi iz katere smo se priselili na Švedsko, ni bilo demokracije. Demokracija ne pomeni le pravic, svobode izražanja itd, marveč tudi dolžnosti.

Ne vemo ne ure, ne dneva... citat iz Sv. pisma

Jožica Cvenk; Foto Ivanka Franseus – 15. 03. 2014

Sredi meseca marca je praznovala 85 let naša dolgoletna, priljubljena članica Jožica Cvenk. Tri tedne kasneje je nepričakovano preminila. Od nje smo se dne 23. aprila poslovili v cerkvi Kristusa kralja v Malmö-ju. Celih 62 let svojega življenja je prebila na Švedskem, vendar tega v razgovoru ni bilo mogoče opaziti. Nikoli ji ni ušla švedska beseda. Ob slovesu ji je zapel tudi Pevski zbor Planika. Ob strani so ji ves čas stali hči, sin in ostali sorodniki. Vsem izrekamo iskreno sožalje. UO SKD Planika, ter vsi ki smo jo poznali in imeli radi.

Ena pomembnejših je podrejanje mnenju večine. Prebiranje starih društvenih zapisnikov kaže, da je bilo prav to kamen spotike. Leta 2000, je stopila na čelo društva Ivanka Franseus.

Takoj na prvem sestanku je nov UO določil pravila poslovanja. Interesi društva so vedno, zares vedno pred vsem drugim. Nesoglasja v odboru se zgladijo takoj in ne smejo in ne morejo vplivati na delovanje društva in sprejemanje odločitev. Glasovanje poteka odprto, obvelja mnenje večine. Morebitni osebni nesporazumi med člani UO se uredijo na osebni ravni in ne sodijo na sestanke. Pri sporih med društvenimi člani UO nikoli ne zavzame stališča, marveč poskuša v dobrobit vsega članstva med strankami posredovati. To se je v kasnejših letih pokazalo kot zelo uspešno.

Obnoviti in poglobiti sodelovanje z organizacijami, ki imajo vpliv na delovanje društva. To so predvsem ABF na Švedskem in Ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu v Ljubljani, katero deluje v okviru Državnega zbora. S slednjim smo navezali stike leta 2007, ko so bili na obisku na Švedskem. Zelo važno je tudi sodelovanje in koordinacija med slovenskimi društvi v naši drugi domovini. Le te pridno obiskujemo in se udeležujemo njihovih prireditev. Obiske tudi vračajo, nazadnje na planikinem jubileju, 26. aprila letos.

JoF

Planika je praznovala; Malmö, 26 april, 2014

Godel je ansambel Razum. Pravi veseljaki, doma na pol poti med Ormožem in Ptujem v Sloveniji. Na njihov rovaš smo slišali mnogo pohval in nič pritožb. V programu pred pričetkom smo slišali tudi Pevski zbor Planika, ob spremljavi kitare sta ubrano, kot znata le oni, zapeli tudi Danni Stražar in Avgušтина Budja. Predstavo sta zaokrožili dve zasedbi ansambla Planika. Med 130 gosti je bil tudi slov. veleposlanik iz Kopenhagna Tone Kajzer z družino, ter Slovenci iz Stockholma, Köpunga, Eskilstune, Halmstada, Landskrone in Olofströma. Hvala vsem, za obisk. Iskrena hvala tudi vsem požrtvovalnim članom Planike. Brez njih predstave sploh ne bi mogli izpeljati. Ob vstopu v dvorano so vsi gostje dobili tudi brošuro »Kratka zgodovina slov. društva Planika« katere avtorja sta Mira Dekanič in Jože Myndel. Do podatkov sta se prikopala s prebiranjem zajetnega arhiva, kar ni mačji kašelj in zahteva mnogo časa. Jože Myndel je tudi avtor večine fotografij, katere si boste ogledali na naslednjih straneh.

Sceno sta pripravila Jože Iskra in Andrej Pagon, cvetlične aranžmaje Marija Iskra i Mira Dekanič, v kuhinji so kraljevale Zlata Silič ter Natali in Diana Krumpačnik. Za točilno mizo sta stala Karl Šnurer in Jože Kenič, pri vhodu pa je goste sprejemal Jonny Silič. Pri ureditvi dvorane so sodelovali še Jože Sternad, Mirko Lukačič, Vilibald Šoba in Rudi Belec. Slednji je imel na skrbi tudi muzikante, da se niso preveč dolgočasili. Razen Rudija ni nihče od imenovanih član Upravnega odbora. Vsem še enkrat iskrena hvala! UO SKD Planika.

Čas je, da ju predstavimo: predsednica in podpredsednica društva Planike zadnjih 15 let. Levo Ivanka Franseus, desno Marjeta Pagon. Nič ne pretiram če rečem, da brez njiju Planika ne bi bila to kar je. Delati z njima je pravo zadovoljstvo, trdijo vsi, bivši in sedanji člani Upravnega odbora. Prvič sta bili izvoljeni na občnem zboru januarja, leta 2000. Prvih 10 let so jima pomagali trije Jožefi: Bergoč, Kenič in Ficko, nato so se pridružile Angela Stanič in Zlata Silič. Koncem leta 2014 se njihov mandat konča. Le kaj bodo počeli? Morda malo pomagali novemu vodstvu...

JoF

Predsednica, Ivanka Franseus med pozdravnim govorom; Jože Ficko, vodi kulturni program;

Predsednik Slovenske zveze, Alojz Macuh in Ivanka Franseus;
Veleposlanik Tone Kajzer z družino ter ostali gostje; Ivanka z družino in
ostali gostje; Člani odbora Planike, ki so delovali 15 let zaporedoma,
Jože Bergoč, Marjeta Pagon, Ivanka Franseus in Jože Kenič, blagajnik
Planike 23 let; Pozdrav slovenskega veleposlanika Toneta Kajzerja;

Pevski zbor Planika vodi Johannes Likar; Zahvala in čestitka Ivanke Franseus, Jožetu Iskra, prvemu članu za pobudo in ustanovitev društva Planika. Trio Pepi Sternad, Jure Bistričič in Johanes Likar; Trio, Vili Soba, Pepi Sternad in Jure

Bistričič; Avgustina Budja, Danni Stražar, in hčerka veleposlanika, Angela Kajzer;

Srečanja, pogovori, pozdravi in rajanje, vsem je bilo prijetno in zabavno.

Razpoloženi obiskovalci pa so se veselo zavrteli; Ivanka Franseus z vnukinjami; Vodja ansambla Razum poklanja društvu Planika krasno sliko z motivom mesta Ptuj; Ansambel "Razum" iz Gorišnice nas je zabaval pozno v noč; Rikard Franseus obkrožen z ljubečimi deklicami.

Bilo je fletno, bilo je veselo. **NAJLEPŠA HVALA!!!** UO Planike, Malmö

Slovensko društvo iz Stockholma je organiziralo uspešno predčasno praznovanje Dneva državnosti in dneva Primoža Trubarja. Praznovanje se je začelo z uvodnim govorom slovenskega veleposlanika za Skandinavijo, g. Toneta Kajzerja in se nadaljevalo s panelno razpravo. Le-ta je potekala med vsemi prisotnimi ter častnimi gosti, g. Kajzerjem, g. Alojzom Macuhom, predsednikom Slovenske zveze na Švedskem in voditeljico panelne razprave in predsednico Slovenskega društva v Stockholmu, Viki Lindblad.

Panelni razpravi je sledila maša v slovenskem jeziku za tiste, ki so se je želeli udeležiti, nato pa so se začeli zbirati gostje tudi za večerno prireditev, ki se je začela s kulturnim programom, v katerem je v sodelovanju z gosti, kvartetom Krt iz Slovenije, zapel tudi zbor našega Slovenskega društva iz Stockholma. Kulturnemu programu je sledila večerja, potem pa tudi kava in odlično domače pecivo.

Kvartet Krt iz Slovenije z zborom Slovenskega društva iz Stockholma

Med samo večerjo in po njej nas je zabaval odlični kvartet Krt iz Slovenije, ki je proti koncu prireditev spremenil v pravo slovensko zabavo. Kvartet Krt je pel tudi pri slovenski maši (ki jo daroval slovenski duhovnik na Švedskem, g. Zvone Podvinski). Prireditev je potekala v družabnih lokalih katoliške cerkve. Pri najemu nam je prijazno

pomagal tudi g. Podvinski, ki se je prav tako udeležil naše večerne prireditve in se poveselil z nami.

Kvartet Krt je nastopil tudi pri bogoslužju v švedski protestantski cerkvi Hässelby strandkyrka, kjer so z dodatnim koncertom po maši poželi same pohvale in ljudem segli v srce s svojimi čudovitimi glasovi in izbranim programom.

(na kratko opisala: Viki Lindblad)

Od marca do junija 2014 OBS: *Två kulturer är fler än en!!!*

Velikonočno kosilo - Påskfirande

2014

2
0
1
4

Hej, alla glada Orfeummedlemmar!

Sommaren är nästan här, sommarlovet också. De flesta har nu planerat sina semestrar och hur man ska på bästa sätt tillbringa sina lediga dagar. En del ska söderut, andra norrut och en del stannar hemma i Sverige. Hur som helst, ha en trevlig semestertid, var

än ni ska tillbringa den! Alla som får Slovensko GLASILO är numera medlemmar i någon av slovenska föreningar i Sverige. Om ni har vänner och bekanta som önskar bli medlemmar, hör av er. Alla är välkomna.

GRATTIS , FÖDELSEDSGSBARNEN!

Vsem našim članom in prijateljem društva ORFEUM voščimo tople poletne dni. Vam, ki potujete na jug ali na sever pa srečno pot tja in nazaj! Pišite nam v uredništvo!

Tack och ha det bra! På återseende i september.

En annorlunda femgenerations bild: Helene, Jennifer, Micke, Andre med lille Melvin, Zvonko, Gusti och födelsedagsbarnet, vår mamma Angela 98 år i förgrunden. Foto: Ilko Stopinsek

Foto & tekst:
A. Budja

Težko smo čakali, da se zima umakne – no, saj ni bilo veliko snega, le meseci s temo in brez sonca. Pomlad je prišla letos skoraj en mesec prezgodaj in nas je razveselila, veliko sončnih in toplih dni obeta. Le kaj traja večno! Že po Veliki noči se je ohladilo vse tja do ledišča, le sonce podnevi in hladen veter nas je božal. Rožice smo kar pustili v rastlinjaku, da so na varnem. Cvetni prah, ki dela preglavice občutljivim, je pristal na oknih, avtomobilih, prav vsepovsod in ko bo padel prvi dež, se ne bo dalo videti skozi okna. Pa kaj, saj nekaj moramo delati, čeprav čiščenje in pranje oken ni preveč luštna zadeva. Vse ima pač svoj čas in upam, da bo poletje lepo toplo, da bo veliko borovnic in gob, da bom napolnila zmrzovalnike.

Sedaj pa ne delo. Imeli smo Občni zbor, vsi stari člani Upravnega odbora so ostali, prav tako predsednik Jože Zupančič, z našo obljubo, da mu pomagamo, ker je tudi veliko zaposlen s svojimi nogometiši, Simonom in Martinom. Emma prav tako rabi pomoč, saj je dobra plavalka sem slišala. Ker nas ni veliko, moramo držati skupaj in vsak po svoji moči pomagati. Na Občnem zboru smo izkoristili priložnost, čestitali Staniju Ratajcu mlajšemu za njegov 50. rojstni dan. Orhideja in ker je bil čas zimskih olimpijade v Sotjiu, smo mu podarili zlato medaljo za njegovo delo v društvu kot blagajnik.

Dragi
Stani,
hvala za
Tvoj trud
in dobro
voljo, ki
ga
opravljaš
poleg
svojega
dela in
družine!
Upamo,
da boš še
vnaprej
nadaljeval
delo

blagajnika.

Ponosni smo bili na Slovence, ki so v Sotjiju pokazali, da kljub temu, da je Slovenija

majhna država in da so tudi zlate medalje dosegljive. To so ti mali koščki zlata, ki kljub težavam v državi pomenijo veliko.

Praznovali smo Dan staršev in mamic z kratkim programom in podelitvijo cvetja. Slovenski Dom je postregel z narezkom in vse kar spada zraven in prostovoljni prispevek 930:- in kar bomo dobili še na proslavi Dan državnosti, bo društvo dodalo enako vsoto in poslali bomo v Slovenijo za gasilce, ki so delali in se žrtvovali za vse ljudi, ki so bili zaradi žleda odtrgani od sveta. Brez elektrike, voznihi poti, poledice in hrane, vse to so lažje prenašali, ker so bili na terenu ljudje-gasilci, ki so poskušali oblažiti katastrofo. Sedaj po gozdovih ležijo drevesa, ki morajo biti čim prej pospravljena zaradi lubadarja ki uničuje ležeča drevesa in tokrat so še manj vredna. Vse pohvale vredni, taki ljudje, ki v sili brez pomisleka na svoje življenje pomagajo.

V aprilu smo skupina penzionerjev v Astridsalen predstavili Slovenijo in gospod Zvone je prikazoval slike naše lepe domovine.

24. maja bomo odšli na izlet z avtobusom v Lysekil in okolico. Čas in datum ste doblili po pošti, ki je prišla domov. Prijavite se in pridite. Za člane zastoj avtobus in vstopnina, nečlani plačajo 200:-. Upamo samo na lepo vreme in veliko potnikov.

Tudi Dan državnosti po slovenski maši v juniju v Astridsalen bomo proslavili, kratek program in veselo razpoloženje.

Naši jubilaranti:

Ne vem, kje je tiskarski škrat ponagajal, samo da popravim, da je Medica Marija praznovala 75 let in ne 70. Upam Marija, da nisi huda da sem te sedaj za 5 let postarala.

Maj Ivan Košak, 75 let
Junij Marija Perovič, 65 let
Marija Lajšič, 70 let

Čestitke našim jubilarantom in dobro praznujete.

*Tisoč rož tam na trati, tisoč cvetov, tisoč neizsanjanih pomladí, vse so lepe, dar narave, pa pogled se, naj prej meni, na spominéicah ustavi.
So kot kapljice vodene, kakor drobní kamenéki, modre zvezdice v travi, kakor modrí biserí.
Vem le to, da imajo nekaj, kar v nobenih drugih ní.*

Ko boste to prebrali, ne bo dolgo več in odšli boste na zaslužen dopust. Domov, kam drugam

ali pa boste ostali kar tukaj. Vsem prijeten dopust z željo da pazite nase, uživajte in se odpočijete, veseli vrnete nazaj.

V mesecu marcu je v 75 . letu starosti umrl Rudi Hren. Pogreb je bil po njegovi želji opravljen v Mariboru. Ženi Mariji, hčerki Karmen in sinu Rudiju naše sožalje.

V mesecu maju smo izgubili dolgoletnega kyrkoherde Göran Degen, ki nas je slovence imel zelo rad, prihajal je na naša praznovanja v Astridsalen, poskušal slovensko hrano in nas pri maši za velike praznike pozdravil in zaželel na slovenskem jeziku. Görana smo pogrešali, ko je odšel iz Göteborga in se ga bomo spominjali kot dobrega človeka.

Pozdrav in brez zamere
Marija Kolar, Slovenski Dom

Prijatelju, ki ga več ni med nami!

Spoznali smo se avgusta 1983, ko sem bila na roditeljskem sestanku za hčerko Anne-Marie. Pristopil je k meni in mi rekel, si iz Slovenije, pokimala sem, da res, in pokimal je, da je on tudi. Predstavila sva se drug drugemu in zvedela, da sva celo soseda. Zvonko Veble je takrat z družino stanoval samo nekaj vhodov vstran. Postali smo dobri prijatelji, se obiskali, slavili rojstne dneve in otroci so se igrali skupaj. Dve leti po tistem prvem srečanju sta Nada in Zvonko v bližini kupila hišo in moj Karli je pomagal kot mizar obnavljati, zamenjati in zmontirati novo kuhinjo. Sedaj smo skoraj bili več tam, kot oni pri nas, ker so se otroci lahko igrali zunaj. Bil je zraven pri Jugoslovanski Zvezi, pri ustanavljanju društva France Prešeren in je pač imel svoje želje in trditve. Kasneje je bil član Slovenskega Doma in večkrat sva razpravljala, kaj je prav in kaj narobe. Nikoli ni zameril, tudi kadar se je slišalo, kot da se kregava, kar ni bilo, bila sva pač malo bolj glasna. Bil je radoveden, kaj se dogaja in tudi pripravljen pomagati. Že nekaj časa je tožil, da ga boli križ in da težko hodi, kar smo komentirali, da se mora več gibati. Izkazalo se je zadnje leto, da je bil zelo bolan, vedno več je bil kar doma.

Vesel je bil vsakega obiska. Bolezen se je širila po celem telesu in njegove moči so pešale. Bal se je bolečin, za kar so poskrbeli zdravniki in sestre, da ni trpel. 4. aprila je za vedno zaspal v krogu svoje družine, ki jo je tako ljubil in, ki ga sedaj zelo pogreša. Žena Nada mu je lajšala bolečine in ga negovala, saj je želel umreti doma. Od njega smo se poslovili v kapelici na Fridhem pokopališču, sam je izrazil željo, kako želi biti pokopan in tako je tudi bilo. Žara s posmrtnimi ostanki je na lepem mestu dana v zemljo, Backa Kyrkogård. Vem samo to, da če bi Zvonka prosila za pomoč ob polnoči, bi mi pomagal in vsa ta leta je bil prijatelj, na katerega smo se lahko zanesli. Zraven vsega pa lahko rečem samo to, da nihče od nas ni brez napak tudi Zvonko ni bil. Saj smo samo ljudje.

Družini, Nadi, Martini, Gabrielu in Magnusu naše sožalje.

Marija Kolar

Simon Gregorčič, Köping

Kot po navadi, vas vse skupaj v imenu slovenskega društva Simon Gregorčič želim najlepše pozdraviti! Za uvodne besede želim napisati in povedati par lepih misli, ki nas povezujejo in vodijo k delovanju slovenskega društva v Köpingu. Pravkar smo bili zbrani ob kresu, ki se je kuril zadnjega aprila, nismo se ustrašili slabega vremena. Bilo nam je lepo vsem ki smo se srečali ob lepem večeru na Husti ob čudovitem kresu.

Delo slovenskega društva se nadaljuje. Pred nami so lepi spomladanski dnevi, in še malo in obdalo nas bo poletje, z upanjem da bo dovolj sonca in pravega vremena za vsakogar. Med poletjem potekajo vse aktivnosti društva po dogovorih, tako tudi velja za pomlad, ki je pred nami.

Na prvem letošnjem sestanku smo odločili da organiziramo kakšen izlet po Švedski, vsekakor bomo delali na tem in kar na hitro bomo obvestili vse, kako se bomo dogovorili. Druga naša aktivnost je pa romanje za Binkoštni praznik v Vadsteno, planirajte in se potrudimo ter gremo na že 40. vse Slovensko romanje, ki bo 8. Junija. Planiran je majhen minibus, napolnimo ga in gremo skupaj na romanje in popoldansko srečanje in veselje. Delajmo in spoštujmo smeri, ki smo jih navajeni, delamo na tem da ohranjamo slovensko besedo, da ohranjamo medsebojne stike ter da ne pozabimo, da smo člani slovenskega društva.

Vabim in spodbujam vas vse, da pridobimo še kakšnega novega člana v središče našega društva Simon Gregorčič, Köping. Rad bi povabil vse tiste, ki še niste poravnali članarino društva, javite se blagajnici Suzani, pa se bo vse uredilo.

Aktivnosti društva Simon Gregorčič

Pomlad in poletje nas prebujata, tako da se vse aktivnosti vrstijo več ali manj na prostem. Tako je bilo organizirano kurjenje kresa, ki je bilo zelo lepo, čeprav nas je motilo vreme. Tega srečanja smo bili vsi veseli in zadovoljni. Vsi si želimo še več takšnih in podobnih doživetij in veliko podobnih druženj.

Pozdravljeni!

Kot sva se ob priliki obiska pri sorodnikih Breznik v Köpingu, dogovorila z g. Macuh Alojzem vam pošiljam voščilo, ki sem ga prebrala v društvu Simon Gregorčič, mojemu bratrancu Antonu Breznik (mi ga kličemo Zvonko) za njegov 50. rojstni dan. Ob tej priložnosti smo ga obiskali bratranec Ivo Breznik, ter sestrični Marija Androjna in Ivica Šmid ter njen sin Mitja.

Ob tej priložnosti želim iskreno čestitati našim sorodnikom in prijateljem na Švedskem, ki se trudite ohranяти lepo slovensko besedo in narodno zavest. Prijetno je bilo druženje z vami, kar nam bo še dolgo ostalo v najlepšem spominu. Nadaljujte in vztrajajte, saj za vami stoji mladi rod, ki mu bo vaš trud popotnica za življenje. Veliko uspehov in prijetnih druženj vam želim. Ob enem pa vam zaželim vesele velikonočne praznike.

Ivica Šmid

KULTURNO DRUŠTVO SLOVENIJA

Olofström

Občni zbor Slovenske zveze, Slovensko srečanje ter 40. obletnica slovenskega društva v Malmöju. Bili smo tam...

Društvo Slovenija je praznovalo 8. Marec, Dan žena. Praznovanje se je začelo z občnim zborom. Za predsednika je bil ponovno izbran Janez Rampre, tajnik je Sabina Kranjc, blagajnik je Ida Rampre in novo izvoljen podpredsednik je Silvana Stopar.

Ostali člani upravnega odbora so še Janko Kalecinji, Rafael Rampre in Lucijan Cah.

Po končanem uspešnem občnem zboru je predsednik podaril vsem ženam nageljčke za dan žena.

In tako se je začelo praznovanje.

Kuhinja je nam ponudila dobro hrano. Za dobro pijačo in jedačo so prispevale Silvana, Ida in

Emma.

Za zabavo sta prispevala naša muzikanta Viktor in Libero.

Praznovanja se je udeležilo kar precejšnje število veselih članov. Med praznovanjem smo čestitali našemu članu Jožetu Zagoranskemu iz mesta Växjö za njegovih 70 let. Nato smo naprej rajali in se veselili.

Za Slovensko GLASILO napisali Sabina Kranjc in Silvana Stopar

Barbro Lindgren, pisateljica, ki je na novo iznašla knjigo za najmlajše

26. marec 2014 Stockholm -
MMC RTV SLO/STA

S priznanjem nagrajujejo pisatelje in ilustratorje, ki delujejo v duhu Astrid Lindgren.
Foto: EPA

Opus Barbro Lindgren obsega slikanice, poezijo, igre in knjige za mladino. Od svojega literarnega prvenca leta 1965 je objavila več kot sto naslovov, njena dela pa so prevedena v več kot 30 jezikov. Foto: EPA

Nagrado ji bodo podelili 2. junija

Mednarodno spominsko nagrado Astrid Lindgren prejme švedska pisateljica Barbro Lindgren, literarna pionirka, ki uporablja nenavaden jezik ter s humornim in toplim načinom neposredno nagovarja otroka.

"Pisateljica ni na novo iznašla le knjige za najmlajše, temveč tudi absurdno prozo, eksistencialno otroško poezijo in realistično fikcijo za mlade odrasle," so o lavreatki zapisali v utemeljitvi nagrade. 77-letni pisateljici bodo spominsko priznanje podelili 2. junija. Nagrada v vrednosti pet milijonov švedskih kron (557.000 evrov) gre prvič v roke švedske pisateljice, ki z 'mamo' Pike Nogavičke le naključno deli priimek. Dobitnico najvišje dotirane nagrade za otroško in mladinsko literaturo so letos izbrali med 238 nominiranci iz 68 držav.

Z domišljijo podane resne teme. Barbro Lindgren je podpisala približno sto knjig, njena dela je mogoče prebirati v 30 jezikih, v slovenskem prevodu za zdaj še nimamo nobenega. Pisateljica se je rodila leta 1937 v Stockholmu in je s svojim humornim pisanjem, ki se sprehaja med realizmom in nadrealizmom, pomembno vplivala na švedsko otroško literaturo. V svojih delih se z veliko mero domišljije loteva za mlade bralce pomembnih in resnih tem. Leta 1973 je bila za svoje pisanje nagrajena s švedsko literarno nagrado, prav tako poimenovano po znameniti Astrid Lindgren.

Mednarodno spominsko nagrado Astrid Lindgren je ustanovila švedska vlada in je namenjena pisateljem ter ilustratorjem, ki delujejo v duhu Astrid Lindgren. Slovenska sekcija IBBY je zanjo za leto 2014 ponovno nominirala pisateljico Janjo Vidmar in ilustratorja Damijana Stepančiča. Lani je šla nagrada v roke argentinske ilustratorke in avtorice knjig za najmlajše z umetniškim imenom Isol.

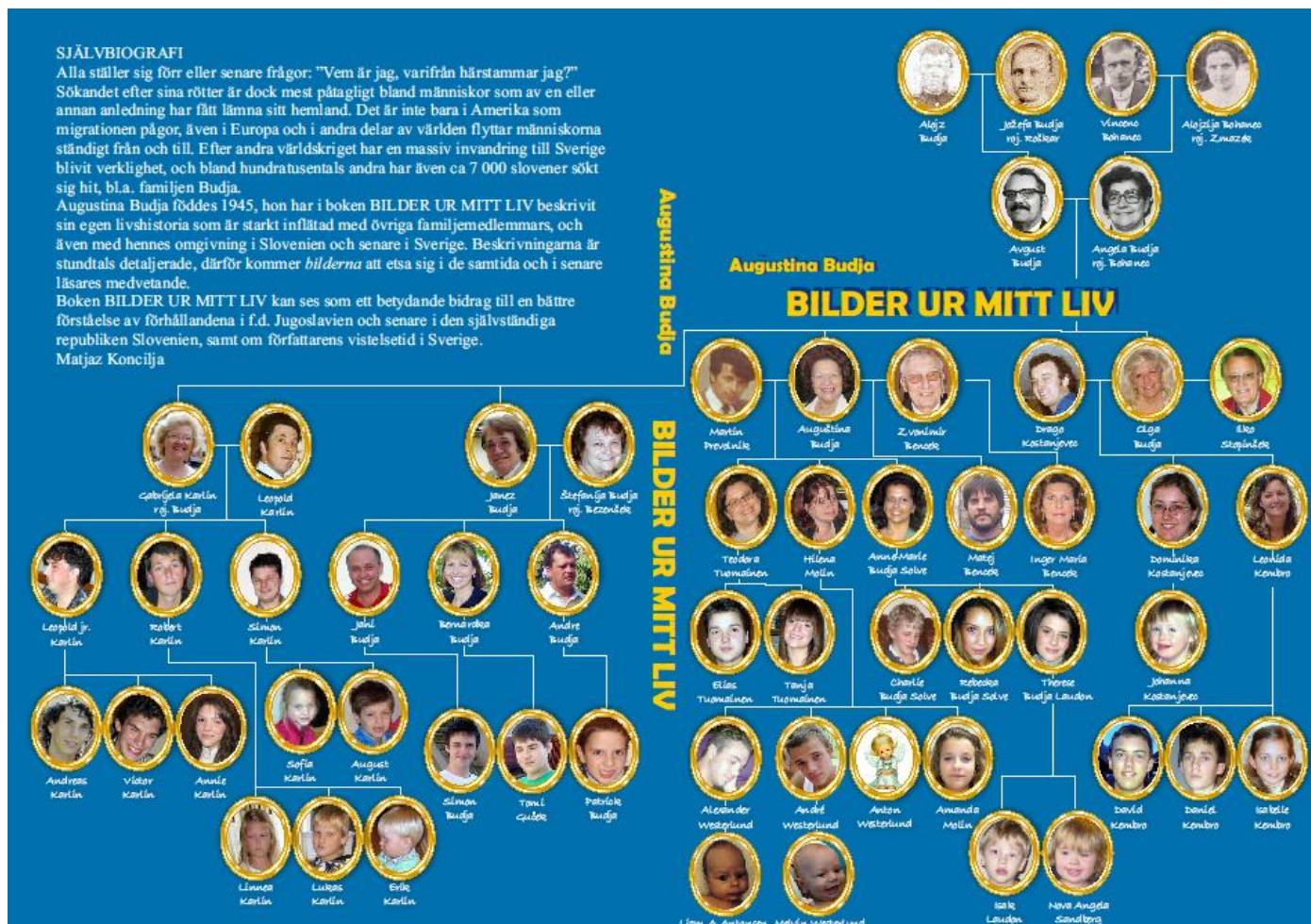
M. K.

NOVA KNJIGA

Augustina Budja

Rojakom sporočam, da je izšla moja knjiga BILDER UR MITT LIV v švedskem jeziku, v slovenskem prevodu SLIKE IZ MOJEGA ŽIVLJENJA. Knjiga je na 300 straneh, vsebuje tudi nekaj družinskih in drugih fotografij iz lastnega arhiva avtorice ter manjše število

kopij dokumentov iz arhiva RS (n.pr. o zaslišanju mojega očeta, Avgusta Budje, ki ga je opravila OZNA leta 1947/48 in nekatere druge). Zdaj že pokojni Matjaž Koncilja, režiser projekta **sestre Budja** 2000, Glasbeni mostovi (umrl je 2012) je o moji predhodni knjigi v slovenskem jeziku z naslovom DRUŽINSKE PODOBE (2011) zapisal v predgovoru naslednje:

Prej ali slej se vsak posameznik vpraša: Kdo sem, od kod izviram? Iskanje korenin je posebej očitno pri ljudeh, ki so iz takšnega ali drugačnega razloga zapustili domačo zemljo. Do sedaj sem zavzeto iskanje korenin zaznaval pri ameriških Slovencih, zdaj pa me je s svojo zgodbo in samozavedanjem presenetila švedska Slovenka Avgustina Budja.

Avgustina Budja, rojena 1945, v knjigi DRUŽINSKE PODOBE (velja tudi za BILDER UR MITT LIV) opisuje svojo življensko zgodbo, ki je povezana z njenimi bližnjimi pa tudi s širšo družbeno skupnostjo. Opisi so natančni in temeljiti, zato se bodo podobe nadvse jasno začrtavale pred očmi bralcev, tako njenih sodobnikov kot mlajših generacij.

Knjiga je pomemben prispevek pri razumevanju časa in odnosov v nekdanji Jugoslaviji in kasneje v samostojni Sloveniji in na Švedskem.

Matjaz Koncilja

Izid knjige je podprl Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu ter s prednaročilom za odkup 12 izvodov knjig Slovenska zveza na Švedskem.

Augustina Budja

Albert Engström

"Ett paradys på jorden är Gotska Sandön, Östersjöns pärla, en av Sveriges skönaste klenoder."

Så inleder Albert Engström sin bok "GOTSKA SANDÖN". Han bidrog med penna och pensel att göra sitt paradys till nationalpark.

Gotska Sandön ligger 38 km norr om Fårö och är Gotlands enda nationalpark, med en landyta på 36 km².

Vi gör en rundvandring som startar före soluppgången från lägerplatsen, förbi fyrplatsen, båtuset och norra stranden. Här går vi medsols i vackert morgonljus och når Stora Beckrevet vid Las Palmas som är den vanligaste landningsplatsen för båtar från Fårösund eller Nynäshamn. Det är en bra bit till Säludden som har ett mycket bra gömme för fotografer och turister, som kan studera sälarna utan att störa dem. Snart når vi Kyrkudden och fyren som är en av de tre fyrarna på ön. Vid Franska bukten beskådar vi Ryska kanonerna som ligger kvar sedan ryska korvetten Vsadnik strandade 1864. Ett tjugotal soldater drunknade och är begravda på Ryska kyrkogården. Tärnudden är nästa hållplats på promenaden och som namnet antyder har här varit en stor koloni av tärnor. Fortsättningen går via Vinbukten, Höga land, Sankt Anna och Hamnudden. Vid Gamla gården ser man hur befolkningen levde vid 1800-talets början. Nästa stopp gör vi vid Kapellånget och kapellet. Under vårt besök hinner vi också se Bred-sandsudden, Schipkapasset och Höga åsen med Sandöns högsta punkt. Slutligen besöker vi fyrbyn och själva huvudfyren från 1858–59. Vrakplundraren Petter Gottberg är den mest kända personen i Sandöns historia.

Foto: Karlo Pesjak/PhotoNatura, Naturfotograferna/N

Karlo Pesjak, Åbroddsgränden 29, 281 33 Hässleholm. Tel. 0451- 104 42, mobil 070-579 18 39.

Epost: karlo.pesjak@telia.com

Kostnad: 2.000 + reseersättning. Jag har F-skatt.

Pomembno obvestilo iz NARODNE UNIVERZITETNE KNJIZNICE, NUK, v

Ljubljani za bralce in ljubitelje slovenskih knjig

EOD_eBooks on Demand / NUK / Digitalizacija starih knjig iz Slovenije / Digitization of old books from Slovenia: Na vas se obračamo iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, kjer delam na Evropskem projektu **EOD – e-knjige po naročilu**. Projekt (2009-2014), v katerem sodeluje približno 40 nacionalnih, univerzitetnih in raziskovalnih knjižnic iz 12 evropskih držav, je sofinanciran s strani Evropske komisije. Projekt se z letošnjim aprilom končuje, storitev sama pa se bo izvajala naprej.

Storitev EOD omogoča uporabnikom, da iz knjižnic, ki sodelujejo v mreži projekta, le z nekaj kliki miške od doma naročijo **digitalizacijo (pdf) starejšega knjižnega gradiva**, ki so mu potekle avtorske pravice, po želji pa tudi mehko vezan ponatis omenjenega gradiva, ki ga po pošti prejmejo na dom. Narodna in univerzitetna knjižnica je eden od ustanovnih partnerjev projekta in ponuja v digitalizacijo **več kot 120.000 enot gradiva, ki je izšlo med leti 1500 in 1945**.

Prosimo vas, da bi to sporočilo posredovali naprej, v tujini živečim Slovencem, ki bodo tako lahko prišli do ogromne količine gradiva, povezanega s Slovenijo in hranjenega v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Ali po želji dostopali do gradiva iz drugih knjižnic v mreži.

Hkrati bi vas želeli opozoriti na posrtal Digitalne knjižnice Slovenije, največjo zbirko digitalnega gradiva Slovenike, kjer so s časovnim zamikom šestih mesecev od naročila objavljene tudi EOD e-knjige.

Nekaj povezav: <http://eod.dlib.si/> (EOD na Nukovi spletni strani), <http://search.books2ebooks.eu/> (skupni iskalnik večine knjižnic v mreži EOD in dostop do že digitaliziranega gradiva v projektu), books2ebooks.eu (spletna stran projekta), facebook.com/eod.si (slovenska EOD facebook stran), facebook.com/eod.ebooks (angleška EOD facebook stran)

Hvala in lep pozdrav iz Ljubljane, Matija Brumen

SVETOVNI SLOVENSKEGA KONGRESA
SLOVENIAN WORLD CONGRESS

Svetovni slovenski kongres · Cankarjeva 1/IV · 1000 Ljubljana
telefon: (01) 24 28 550 · www.slokongres.com
Večere izza Kongresa pripravljamo s podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

*O knjigi, njenem nastanku in delovanju rojakov po svetu, njihovih naporih in zavzemanjih za Slovenijo bodo spregovorili odgovorna urednica, **Zdenka Volarič**, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, **dr. Boris Pleskovič** in predsednik Slovenske konference SSK, **Franci Feltrin**.*

Žive naj...
narodi...

Svetovni slovenski kongres je v svojih dobrih dvajsetih letih obstoja zbral vrsto dokumentov in pričevanj, ki so vezana na prikaz pomoči in podpore, ki so jo slovenski rojaki po svetu nudili Sloveniji ob njenem osamosvojanju in uveljavljanju v mednarodni skupnosti. Zbrane dokumente smo želeli ohraniti v obliki zbornika kot trajni spomin in zahvalo slovenskim rojakom, ki so nesebično in požrtvovalno pomagali. Tako je nastala Zlata knjiga o osamosvojitvi Slovenije. Svetovni slovenski kongres je nastal prav v času, ko je Slovenija kot samostojna država začela svojo pot in je bil tudi sam vpet v osamosvojitvene dogodke, tesno pa je bil povezan tudi z organizacijami Slovencev po svetu, ki so podprle osamosvojitveni proces in Sloveniji pomagale na novi poti.

Materiali, ki so zbrani v tem zborniku obsegajo fotografije, časopisne članke, dopise in pisma, protestne transparente, brošure in letake iz osamosvojitvenega časa - večino teh materialov smo zbrali ob 15. obletnici Svetovnega slovenskega kongresa, ko smo pripravili razstavo z gradivi, ki so nam jih poslali naši rojaki iz tujine. Želimo si, da bi bil zbornik v oporo raziskovalcem osamosvojitvenega časa Slovenije ter podlaga za črpanje šolskega gradiva, ki se nanaša na slovensko skupnost po svetu, saj menimo, da mladi dandanes premalo vedo o delovanju naših rojakov v času osamosvojanja.

Potovanje po Sloveniji v aprilu 2014

Potovanje sem začel v vasi Valburga in se odpravil proti Škofji Loki, kjer sem zavil desno v Selsko dolino, mimo Železnikov do Petrovega Brda, kjer sem se spustil proti Tolminu. Na poti proti Tolminu sem se ustavil ob reki Bači pri Modreju, kjer sem naredil nekaj lepih posnetkov s fotoaparatom. Nadaljeval sem s potjo proti cilju, imenovanem Tolminska korita. Pred Tolminskimi koriti imajo gostilno z veliko teraso, kjer sem si privoščil soško postrv in se odpravil na 1-urni sprehod po Tolminskih koritih, kjer sem užival v lepotah narave, v čistih vodnih tolmunih in visokih skalnatih stenah Tolminskih korit.

Iz Tolminskih korit sem pot nadaljeval proti Bovcu, kjer sem zavil na prelaz, ki vodi čez Vršič (1611 m). Tam se je temperatura spustila z 22 °C na 3 °C in dež se je za slabih deset minut spremenil v led in sneg.

Iz skorajda zimskih razmer sem se spustil proti Kranjski Gori in se ustavil pri kipu Zlatoroga ter znova obnemel v čudovitem pogledu na Zlatoroga, Julijske Alpe in kristalno čisto jezero Jasna.

Iz Kranjske Gore sem odšel proti domu z misljo: »Prečudovita je tale naša **domovina Slovenija.**«

Uživajte v fotografijah z mojega potepanja ☺

Brane M.

Vas Valburga s pogledom na Kamniško-Savinjske Alpe

Vlak na kamnitem mostu čez reko Bačo

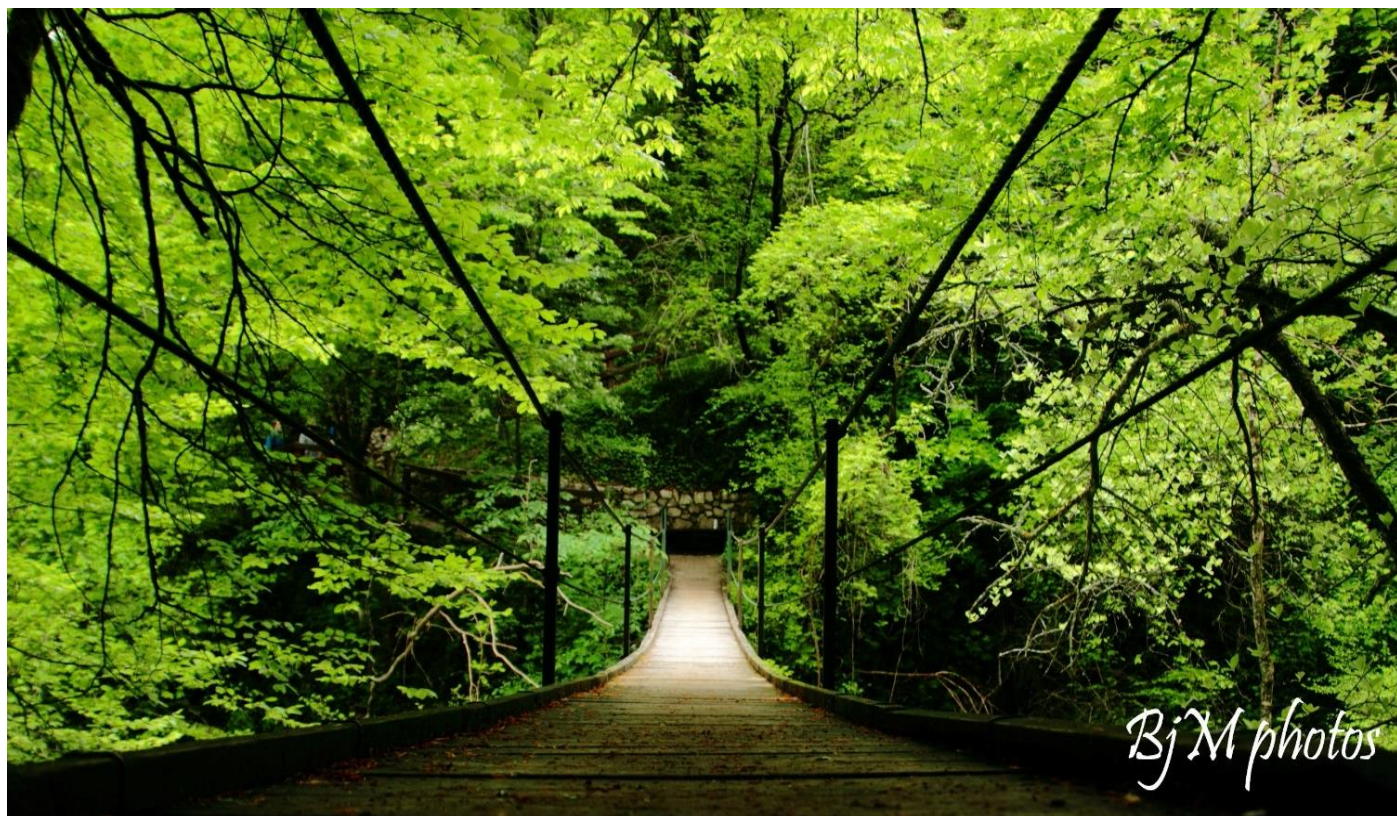

Kamniti speči medved v reki Bači

Kamnito srce iz reke Bače

Viseči most v Tolminskih koritih

Skala, ki kljubuje vodnemu toku

Tolminska korita

Kamniti stolpič na prelazu
Vršič

Kranjska Gora (Zlatorog, jezero Jasna, Julijske Alpe)

PLANIKA: Malmö – RIM; fotozgodba

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

© Zvone Podvinski

Slovinci
iz Malmöja na
Švedskem na
romanju v Rim
in pri ogledu
rimskih
znamenitosti.
Fotografije je
poslal g. Zvone
Podvinski,
vodja skupine.

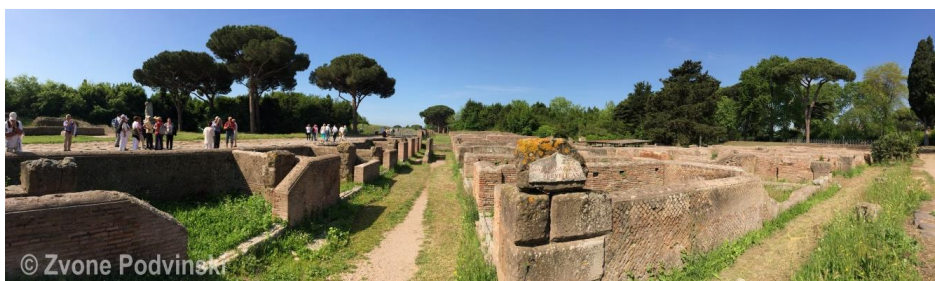

Maj, 2014

Nepozabni dnevi...

Vse
fo-
to-
grafi-
je
RIM:
Zvo-
ne
Pod-
vin-
ski

Nadaljevanje sledi v naslednji številki Slovenskega GLASILA!

Milan Starc se oglaš

Spet sem že dva tedna nazaj v Sloveniji, bil sem v Švedski en cel mesec. Počutil sem se odlično. Veliko sem poizvedoval o življenju in delu tam pri vas. Čudiviti standard imate. Poskrbljeno za ostarele, zdravstvo, šolstvo itd. Mladina, neizobražena malo težje dobi delo in so nekoliko poostrili glede A-kasse in glede bolniške, ki so jo nekateri zelo zlorabljali. To vem iz izkušenj kot šef in delovodja v Volvo, NPL ..... v ostalem imate isti čudoviti standard glede sociale, podjetništva, zdravstvo, šolstvo.....Srečal sem nekaj Slovencev in nihče se noče vrniti v krizno Slovenijo.

Demonstracije za samostojnost Slovenije, v Landskroni, 1991

Hvala za sporočilo o knjigi Zlata knjiga ... (SSK). Sem danes naročil in mi jo pošljejo. V Švedski sem dal intervju za časopis Blekinge läns Tidning, objavljeno čez celo stran, na sliki s slovensko zastavo v roki. Iskal

sem pomoč v Švedski za naše ljudi in klicaril celi teden od hčere in iskal kontakte, med drugim Eriksjalpen. Vse to za naše ljudi, ki tukaj živijo v revščini, in invalide..... V Olofstromu je nov predsednik, Janez Rampre. Marljivo je delal in bil v mojem odboru že v samem začetku in ga poznam zelo dobro, je zelo vesten. Tukaj je velika kriza, gospodarska, socialna in še politična. Drugič kaj več.

Lp Milan Starc

Roman Vertovec**Podravljena, Avgustina!**

Hvala in lepo da si tudi meni poslala poziv za Slovensko GLASILO. Tako imam sedaj nekaj naslovov Slovencev, ki jih prej nisem imel. Nič posebnega mi sedaj ne pride na misel, pa kdaj drugič morda. Koncem meseca (28/5) pridejo na obisk moji kolegi, s katerimi smo se vpisali isto leto, 1956, na pravno fakulteto v Ljubljani na obisk. Bili so pri meni pred 27 leti

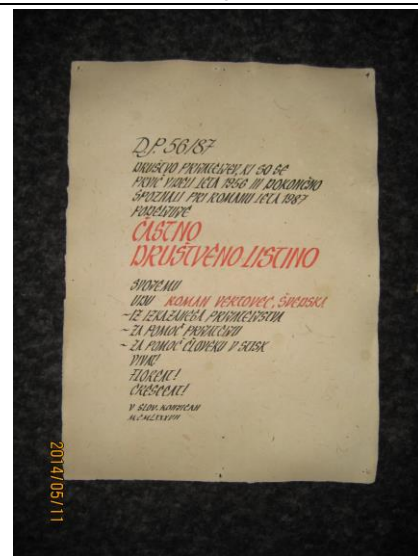
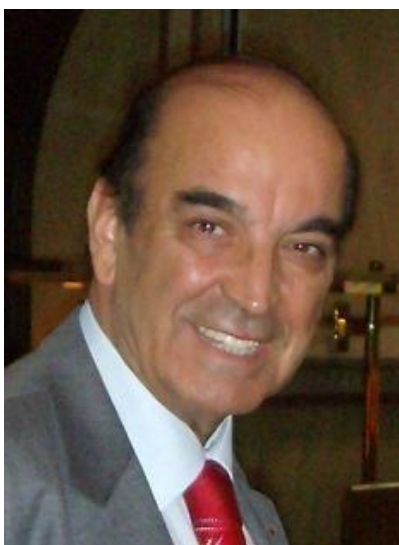
en teden. Takrat nas je bilo več, preko 20, sedaj pa nas bo malo manj. Ta obisk so združili s pranovanjem moje 80-letnice (20/2) in 50-letnice pisarne, ker februarja so se bali švedske zime, ki pa letos ni bila huda... Mi se namreč dobivamo že 40 let vsako zadnjo soboto in nedeljo v maju, vedno v drugem kraju.. Od vseh sem aktiven samo še jaz in deloma odv. Ceferin Peter ter bivši sodnik Vrhovnega sodisca Planinsec Viki iz Maribora. Pridejo 28/5 in ostanejo v Stockholmu tri dni, nato obiščemo za dva dni Helsinki in še dva dni Rigo, nakar se oni vračajo, medtem ko jaz ostanem, ker moram malo "počistiti" v pisarni preden grem na dopust malo v Slovenijo koncem junija. Morda bom kaj napisal o tem obisku za prihodnjo številko ali pa vsaj poslal kaksno sliko ce bi/bo koga to zanimalo. Za danes le en lep pozdrav in svaka ti čast, ker tako dolgo skrbiš za ta Naše Glasilo.

Če se prav spominjam, si pred časom izdala tudi neko ali nekaj knjig, ki sem jih hotel kupiti, potem pa sem zgubil obvestilo in človek pozabi. Če še nisem pozen ter še imaš kakšno knjigo za prodajo, mi prosim ob priložnosti povej, katere so to in bom z veseljem kakšno kupil.

Vidiš, mislil sem samo reči hvala za sporočilo, je pa kar naenkrat bilo kar precej vrstic, kar iz telefona, ker čakam, da me starejši hčerka, ki je bila na "mohippi" pokliče, da grem ponjo.

Lahko noč! Roman

Po krajši korespondenci z Romanom Vertovcem sem dobila nekaj zanimivih podatkov iz njegovega življenja, ki jih v naslednjih vrsticah objavljam za naše bralce. A. Budja

Torej, s kolegi so se vpisali leta 1956. Roman je diplomiral 1960, je pa že prej, 1959, bil na Norveškem v Hammerferstu in na Švedskem v Stockholmu in Helsingborgu, nato pa po končanem študiju in vojaščini prišel na Švedsko in tu ostal. Pisarno je odprl in registriral 1963, najprej kot Jugoslavisk Juiridisk Byrå, potem pa 1964. kot Utländsk Juridisk Byrå (ker je imel kliente iz vseh tistih držav, katerih jezike je obvladal: slovensko, srbohrvaško, italijansko, špansko, angleško, rusko. S časom in sedaj pa obravnava največ Švedov in švedska podjetja, nekaj pa tudi druge narodnosti).

V maju 1987 so ustanovili formalno pravniško društvo, kjer so najprej bili "udje", potem pa so spremenili v člane. Žal, nekaj kolegov je že pomrlo, drugi ki so bili pri Vertovcu pred 27 leti si vsi ne upajo na potovanje, tile ki pridejo pa bodo stanovali v Star Hotelu v Sollentuni, imeli bodo slavnostno večerjo 29/8,

dne 30/5 popoldne/zvečer pa gredo z ladjo malo pogledat sosednja mesta Helsinki in Rigo. Ko so bili pri njem pred 27 leti, so vsi dobili društveno listino za člana. Romanu so takrat dali **Častno listino** (ker je bil organizator), ki jo prilagamo (članske listine so pa podobne njegovim častni - ker so pač bili takrat pri njem).

Roman je kolege povabil tudi na 80-letnico, a so "prenesli" obisk na njihovo redno letno srečanje, zato bodo namesto v hotelu (*kot po navadi*) slavnostno večerjo pripravil doma pri njem. Februarja letos je na svojem slavu imel okrog 80 ljudi iz Švedske, Slovenije, Rusije, Kosova, Srbije, Hrvaške, Italije, Anglije, Poljske, Nemčije, pa tudi nekaj tukajšnjih Slovencev i drugih. Veliko je bilo tudi poslovnih prijateljev in sodelavcev, ker je istočasno slavil 50-letnico pisarne - Utländsk Juridisk Byrå, in to bodo tudi sedaj združili z vsemi pravniki - slovenskimi kolegi, ki pridejo gor 28/5. (V prilogi je kopija vabila na fešto, na katero bi rad povabil tudi mene, pravi Roman, a se človek vseh, ki jih ne vidi pogosto - žal ne spomni...). Na levi strani je napisana cela zgodba Romanove pisarne.

Iz vrst kolegov, ki so se vpisali istočasno na pravno fakulteto v Ljubljani, je Slovenija razen sodnikov, odvetnikov, javnih tožilcev etc imela celo enega pravosodnega ministra: **prof dr Lovra Šturma**. Romanov kolega je tudi znani odvetnik **dr Peter Čeferin** iz Ljubljane, potem odv **Oskar Norčič** iz Murske Sobote, prvi slovenski **Ombudsman** (po švedskem izgledu) **Joža Praper Nikolič** (iz Maribora, a Korošica po rodu). Iz njihovih vrst so izšli tudi politiki **Miran Potrč**, publicisti: **Aleksande Bassin**, in dr. iz Maribora je tudi bivši sodnik Vrhovnega sodišča v Ljubljani, **Viktor Planinšec** (sedaj dela parcialno še kot mirovni/mediacijski sodnik v Ljubljani) itd. Praktično vsi kolegi so že šli v pokoj, le še Čeferin, Planinšec in Potrč še delajo malo – Roman dela pa polni delovni čas! Mene je povabil, če bom kdaj hodila po Stockholmu, da sem dobrodošla na kavico in klepet ali še kaj drugega!).

Na Romanovi fešti so bili med drugimi Štefaničevi, imeli so tudi enega finega opernega pevca ki je prepeval arije in muziko. Morda interesantno, da so posebno za to priložnost imeli uvožena slovenska vina iz Vipavske doline, ki jih je iz Slovenije (iz Dornberga - Vipavska dolina, kjer je Roman doma - rojen) za restavraterja posebno uvozil **Alojz Macuh** preko svojega podjetja Affe s Beer & Wine.

Roman mi je dejal, da če bi bil vedel, da bi želela kaj za objavo, bi mu morala povedati kaj.

Tako sva se dogovorila za zgoraj napisano. Delal je v Ljubljani tudi kot novinar na *Slov Poročevalcu/Delu* ter na *Ljubljanski redakciji* radia Ljubljana vsa leta med študijem - zato ne bi hotel kar tja v par dni pisati za objavo...) Vendar mi je dovolil, da iz najine korespondence potegnem ven nekaj, kar bi bilo zanimivo za naše bralce in upam, da bomo vsi zadovoljni.

Roman Vertovec praznuje 80 let

Prisrčno se zahvaljujem Romanu za zaupanje in mu želim še veliko zdravih in ustvarjalnih let! Zahvaljujem se mu tudi za naročilo mojih treh knjig in upam, da se mu bodo zdele zanimive.

AB

Jürjovski nabijači, s pokanjem popestrijo dogodke

V izrazito kmetijski občini Sv. Jurij ob Ščavnici, ki šteje okrog 3000 prebivalcev, deluje veliko število društev, ki v različnih interesnih dejavnostih združujejo občane. Med temi je tudi društvo Jürjovških nabijačev. Ker je njihova dejavnost streljanje z ročnimi možnarji, je to le »moška« dejavnost. Društvo šteje okrog 15 članov, ki se družno udeležujejo streljanja ob raznih dogodkih v občini. Njihovo posebno poslanstvo je, streljanje ob blagoslovitvi velikonočnih jedi, ki se odvijajo na velikonočno soboto ob verskih znamenjih v občini. Vsako leto pa s svojim streljanjem »odprejo« žegnanje, ki se odvija na Jürjevo nedeljo v aprilu. Veseli so, da se je v njihovo društvo včlanilo nekaj mladih »nabijačev«, ki bodo nadaljevali tradicijo pokanja z ročnimi možnarji. Tokrat so Jürjovski nabijači popestrili slovesno blagoslovitev obnovljenega Štelcerovega križa v Kraljevcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici in blagoslov velikonočnih jedi, kar je opravil domači župnik Boštjan Ošljaj.

Ludvik Kramberger

Födelsedagsfest i Landskrona

Mias 30-års Kalas firades med dunder och sång Med släkt och vänners glada närvaro: Grattis Mia!

MIA & MATEJ, ett stort tack från oss för en trevlig fest, god mat och glada skratt! Hoppas ni tyckte som vi – perfekt!

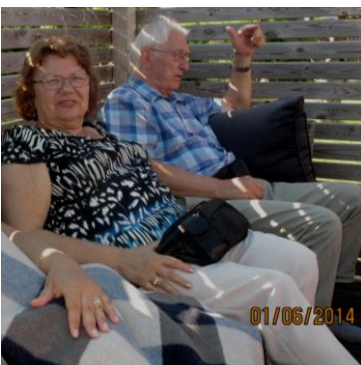
Mia och Inger

...och så några minnen från mitt eget maj-kalas:

Tack kära ni för all uppvaktning!

Och grattis alla som firar det ena eller det andra under sommaren, grattis också på studentdagen!

Ha en trevlig sommarlov, njut av livet och av varandra...!

AB

Rojaki s Švedske poromali v večno mesto

Piše: Matjaž Merljak

Objavljeno 15. 05. 2014, ob 14:10

Slovenski duhovnik na Švedskem, Zvone Podvinski

Foto © Spletna stran Slovenske katoliške misije na Švedskem

V spomin na 40-letnico romanj k sveti Brigiti Švedski v Vadsteno so rojaki z južne Švedske poromali v Rim. Večkrat so se o tem že pogovarjali, letos pa jim je uspelo uskladiti termine in organizirati romanje.

Župnik za Slovence na Švedskem Zvone Podvinski je za oddajo Slovincem po svetu in domovini povedal, da jih je spremljalo čudovito vreme. Vesel je, da se jih je odzvalo petindvajset, sicer pa je bil to primeren čas, saj se rojaki poleti vrnejo v domovino. To je bilo prvo tako romanje in upa, da ni zadnje.

V sredo so bili v Vatikanu in na Trgu sv. Petra so bili na papeževi avdienci. Papež se je peljal blizu njih in so ga od blizu lahko videli. Kot je povedala vodička Veronika Konda, Slovenka, ki živi v Rimu, so si ogledali glavne rimske znamenitosti, pa tudi Subiaco ... , bivali pa so v Sloveniku.

Rojake s Švedske čez manj kot mesec dni čaka še eno romanje - na binkoštno soboto, 7. junija, bodo 41. poromali v Vadsteno.

Radio Ognjišče

Romanje v Rim 2014 je potekalo od ponedeljka 5. maja do sobote 10. maja letošnjega leta. Skupina je bila zaključena in so bili v njej rojaki iz Malmö. Slovenski dušni pastir je romarje v Rim povabil na lepo duhovno pripravo in jih obenem prosil, da skupaj molijo za uspeh romanja ter za lepo vreme. Romati v središče krščanstva, h koreninam vere ima zelo globok pomen.

Krst Angele Gregorc

V soboto 29. marca se je v župnijski cerkvi v Ajdovščini zgodil krst male Angele Gregorc. Družina Gregorčevih, Bukovčevih ter Kumrovih se je ob 11. uri zbrala, da bi tudi mala Angela postala Božji otrok. Ker je družina Jerice in Martina Gregorc prej bivala v Stockholmu na Švedskem in so se pred nekaj časa vrnil domov na Primorsko, so prosili svojega nekdanjega dušnega pastirja Zvoneta, da jim krsti njihovo ljubljenko Angelo. Starša sta se skupaj z botri na krst pripravila v domači župniji. Od svojega župnika sta dobila dovoljenje za duhovnika Zvoneta. Tako je bilo vse urejeno za ta veliki dogodek.

Pri nagovoru je med drugim Zvone spomnil na olimpijsko zlato zmagovalko Tino Maze in svetovno mladinsko prvakinja v supanju Manco Notar, koliko naporov sta morali vložiti, koliko odpovedi in koliko treniranja sta morali dati skozi, da sta dosegli zlate medalje. Tudi starši in botri so poklicani, da v vzgojo novokrščenke vložijo največ kar se da, da bo otrok v veselje Bogu, Kristusovi Cerkvi in tudi njim. Spomnil je tudi na miselnost nekaterih ljudi, ki pravijo, daj se ne dela nasilja nad otroci, naj se pri 18. letih sami

odločijo za Boga ali proti. Kaj se zgodi s posajenim drevesom, če ga ne obrezujejo, če ga ne okopavajo, pognojijo ali škropijo proti škodljivcem. Takšno drevo bo v tem času postalo divjak.

Po krstu male Angele Gregorc, v krogu sorodnikov. Gregorčeva Jerica in Martin sta slovenska povratnika, živel sta v Stockholmu.

Starši in botri so torej povabljeni, da storijo vse in po najboljših močeh, da bo otrok v ponos njim in v veselje krščanskemu občestvu ter Bogu samemu. V areni mnogi tečejo, a le eden dobi venec zmage. Po apostolu pa so bili vsi navzoči povabljeni, da v krščanskem življenju tako tečejo, da bodo vsi dosegli cilj večnega življenja in večne sreče.

Naj dobri Bog blagoslavlja novokrščenko Angelo, starši in botri pa naj njeno krščansko življenje in vzgojo zalivajo z molitvijo in zglednim krščanskim življenjem, da bo Angelino življenje dajalo lep in okusen sad.

Vadstena 1974 – 2014, 40 let vseslovenskih romanj in vseslovenskih srečanj pri Sv. Brigiti Švedski je priložnost, da se ponovno v velikem številu udeležimo tega tako pomembnega dogodka za ohranjanje slovenske kulture, slovenstva na Švedskem, kakor tudi slovenske vernosti, ki ima svojo posebnost. Slovenska skupnost je spoštovana v krajevni Cerkvi na Švedskem, kar je lepo spričevalo za vse, ki je vsa leta od tedaj, ko so prišli na Švedsko pa vse do danes dejavna in vidna v krajevni Cerkvi, na kar je ponosen tudi škof Anders Arborelius.

Dragi rojaki, velik in pomemben dogodek za našo skupnost na Švedskem je skoraj pred vrati. Dobrodošli v Vadsteno v soboto 7. junija 2014, kjer bo praznično sv. mašo ob 12. uri vodil naš škof Anders Arborelius. Od blizu in daleč ponovno vabljeni na to jubilejno romanje. Vzemite si čas in dobrodošli v Vadsteno, da skupaj praznujemo častitljivi jubilej, 40 letnico romanj in vseslovenskih srečanj. Slovenska društva povabljeni za organizacijo prevoza. Za muziko v slavnostni dvorani, kjer si boste lahko nabrusili pete, bo poskrbljeno. Glad in žejo bodo potešili člani Misijskega pastoralnega sveta in njihovi pomočniki. S sabo prinesite veliko dobre volje in res se potrudite, da se vas bo zbralo čim več romarjev.

Zadnje slovo

Franc Sagadin iz Oskarströma je bil rojen 7. septembra 1924. leta v Kungoti pri Ptuju. Leta 1961 je prišel s svojo družino, ženo Marijo in štirimi hčerkami na Švedsko v Oskarström, kjer so ostali vse življenje. Priden, zavzet in pošten delavec je služil kruh svoji družini. Kot delavec je bil zelo cenjen. Bil je dober človek in ljubljeni oče. Rad je pomagal svoji družini, kakor tudi vsem, ki so ga prosili za pomoč.

Skromno in preprosto, a tudi lepo življenje, kot ga je znal živeti že doma, kakor tudi na Švedskem, mu je naklonilo lepa leta. Vse življenje je bil zvest svoji družini. Pred desetimi leti, 12. decembra 2004, mu je umrla ljubljena žena Marija. Zelo jo je pogrešal, kakor vsa ostala družina. V molitvi in življenju po veri je zmožal korajžno naprej. Dokler je mogel, se je z veseljem med drugim

udeleževal tudi sv. maše v slovenskem jeziku v Halmstadu.

Gospodar življenja ga je poklical k sebi 1. marca letošnjega leta. V svojem ljubljnem mestu v Oskarströmu so se 14. marca od pokojnega očeta Franca poslovili s pogrebno sv. mašo in pogrebom v tem mestu. Zadnje slovo od pokojnega Franca Sagadin je vodil župnik Jozef Chrzanowski iz Halmstada.

Na obisku pri Vebletovih

Od rojaka **Zvonkota Veble** so se njegovi domači, sodelavci in prijatelji poslovili v sredo po Veliki noči v kapeli na Fridhems kyrkogård, na Hisingenu v Göteborgu. Rojen je bil leta 1937 v Gaberjah v župniji Dobova pri Brežicah, torej v Posavju.

V času II. svetovne vojne je bil z mnogimi ostalimi iz Posavja preganjan v Šlezijo, kjer so njegovi bili delovna sila. Hvalabogu so preživeli in se srečno vrnil v izpraznjeno domačijo. Po vojni so bili časi težki, zato se je Zvonko, brž ko je mogel, odločil pobegniti ven iz domovine. Pot ga je v 60. letih 20. stoletja pripeljala na Švedsko, kjer se je zaposlil in si prislužil tudi pokojnino.

Skupaj z ženo Nado sta si ustvarila dom in v življenju sta bila obdarjena z Martino in Gabrijelom. Ljudje so ga poznali kot dobrega in vselej pripravljenega pomagati v stiski. Zadnji čas pa je bil zaznamovan s težko boleznijo. Tako je v dneh Gospodovega trpljenja tudi sam »okusil«
svoj veliki petek. Naj se mu sedaj življenje spremeni v večno srečo.

Jožica Cvenk iz mesta Malmö je dočakala 85 let. Vselej je bila vesela obiska tudi slovenskega dušnega pastirja, ki ji je prinesel sv. obhajilo, njej tako drago. Vesela pa je bila tudi Marijine orehove potice, kadar jo je po duhovniku poslala v Malmö, kjer je Jožica zadnja leta živela s svojima otrokoma, Nado in Milošem. Jožica je prišla na Švedsko iz celjskega območja. Je bila ena najstarejših slovenskih priseljenk v tem času.

Veliko je brala in je bila vselej vesela pogovora. Vedno je uporabljala lep slovenski jezik, ki je bil zanjo veliko bogastvo. Kar nekaj zadnjih let je preživela v domu za ostarele v Limhamnu, kjer je bila zelo zadovoljna. Vesela je bila obiskov svojih domačih, hčere in sina, kakor tudi slovenskih gospa, ki so iz SKD Planika prišli k njej na obisk in ji prinesli cvetje ali kaj drugega. Vselej je bila za

vse to srčno hvaležna.

Zadnji čas je morala v bolnico, kjer je na tiho nedeljo prejela poslednje maziljenje s papeževim odpuščanjem in že v torek zvečer jo je Gospodar življenja poklical k sebi, da ji podeli prelepo plačilo za njeno zvestobo Njemu in svojim bližnjim.

Dragi rojaki, v miru počivajte v tuji zemlji. Naj vam dobri in usmiljeni Bog nakloni prelepo plačilo večnega življenja in večne sreče v nebesih. Vsem vašim domačim izreka slovenski dušni pastir iskreno sožalje in spomin v molitvi za rajne in duše v vicah.

1994 - 2014, švedsko slovenski vzpon letos obhaja 20 polnih let vandranja po slovenskih planinah. Letos bo jubilejno vandranje potekalo od sobote 19. julija do ponedeljka 21. julija. Dodatne informacije dobite tisti, ki se zanimajo za to srečanje rojakov doma pri vašem duhovniku Zvonetu. Vse ostale rojake, ki ne morejo v planine pa vabimo v ponedeljek 21. julija na Brezje k romarski sv. maši ob 11. uri. Dobrodošli ob 200 letnici podobe Brezjanske Marije, Pomočnice kristjanov ter Kraljice Slovencev.

vaš Zvone Podvinski

Nekrolog: Jure Piškur

Tragično slovo od rojaka, družinskega očeta, soproga, prijatelja in znanca, profesorja dr. Jureta Piškurja iz Lunda.

”Prvi ambasador Slovenije na Danskem”

Jurij Piškur, rojen 28. oktobra 1960 v Celju (Republika Slovenija). De facto poročen z Judito Gartner; dva otroka: Jan (roj. 1984) ter Jure (roj. 1997). Državljan RS. Umrl je 18. maja 2014.

Tako nasmejanega in dobre volje se bomo Jureta spominjali sorodniki, kolegi, prijatelji in znanci. Še pred kratkim sva imela kratko korespondenco po e-pošti, kjer mi je Jure naročil, da naj mu napišem nekrolog, ko ga več ne bo, ker da je hudo bolan.

Mislila sem, da je bila to le šala: Odgovorila sem mu, da bo on meni pisal nekrolog, ko bo prišel moj čas. A ni bila šala. Ostalo je po Juretovem...

S težkim srcem poskušam strniti misli, da bi bralcem podala čim stvarnejšo podobo Jureta Piškurja. Kot je sam povedal, bil je prvi ambasador Slovenije na Danskem. Bil pa je tudi pobudnik pri imenovanju delegatov pri konstituciji SSK v Ljubljani. Udeležil se je namreč Ustanovnega sestanka Slovenske zveze na Švedskem v Ädelforsu, februarja 1991. Tam sem za delegatko pri SSK skupaj s še nekaterimi rojaki bila izvoljena tudi jaz. Bojim se, da mi predstavitev tega velikega človeka ne uspeva najbolje, saj je njegova prava podoba tako bogato niansirana, da je nemogoče zajeti vse povezave. Vendar bom poskusila in se že vnaprej opravičujem za svoje spodrsaljaje.

Sledijo zapisi nekaj kratkih utrinkov Juretove korespondence z menoj v marcu in v aprilu letos:

Zdravo,
imam raka z metastazami, le še nekaj časa bom med vami,
sva se včasih spričkala zaradi malih stvari, a vedi, da sem vedno globoko cenil tvoje
delo med Slovenci na Švedskem, tvojo predanost in marljivost.
Napiši mi lep nekrolog, ko bo čas za to,
ne pozabi, da sem bil prvi ambasador Slovenije na Danskem, lp,

j

----- Odpisala sem mu in ga poskušala bodriti...Juretov odgovor je bil naslednji:

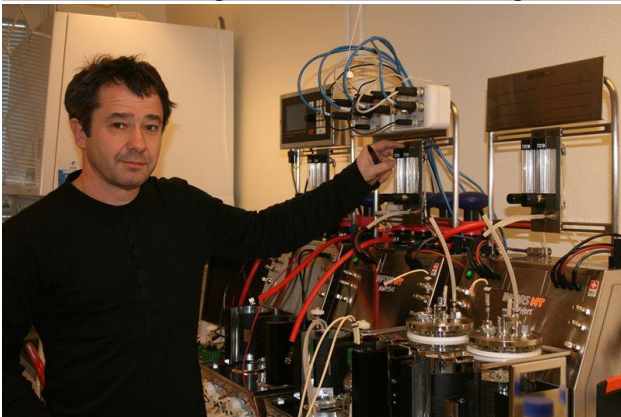
Hvala,
Nisem malodušen. Vem pa, da je moj čas prišel ...prej ali slej ....na Zemlji smo le
omejen čas bivanja ...eni dolgo eni zelo kratko in eni srednje, jaz sem imel lepo in
plodno življenje, lahko bi bilo daljše..a je kar pač je, kiss,

Jutri, 11. aprila, je 31 let od kar sva začela z Judito kot fant in punca, 11. aprila 1983,
Ležim v dnevni sobi...pot je bila naporna...sem se ravno vrnil iz Pirana, Kranja ...
mrzlo tu, a sonce,
v Slovenijo sem se šel malo poslavljat, če bi bolezen čisto ušla iz vajeti ... Jure

In je ušla bolezen iz vajeti. 18. maja je vzela Jureta.

Jure je bil tudi član slovenskega društva Orfeum v Landskroni.

Jure Piškur je v danščini svojo kariero opisal takole (prev.ur.): Karriären

Jag föddes av slovenska föräldrar som sloven och gjorde min grundutbildning i biologi och biofysikalisk kemi i Ljubljana och Stockholm. Mina första besök i Sverige fokuserade på August Strindberg och andra nordiska konstnärer, men jag insåg snart att min kunskap inom dessa områden var relativt begränsad. År 1988 erhöll jag en doktorsexamen i molekylär genetik vid Australian National University. Det var faktiskt i Canberra att jag lärde mig hur man arbetar med jäst och rekombinerat DNA-verktyg. Min postdoktorala forskning blev på jäst, molekylärbiologi till Carlsberg bryggeri i Köpenhamn. Under denna tid

fick också mitt första hemland Slovenien sin självständighet. År 1991 startade jag min första oberoende labb som biträdande professor i genetik vid universitetet i Köpenhamn. Jag fokuserade på fruktflugan, gener och enzymer involverade i metabolismen av nukleinsyra prekursorer, och på jästens mångfald och mitokondrie genetik. 1996 blev jag docent i molekylär Eukaryotic mikrobiologi vid Danmarks Tekniska Universitet. Då började mina långsiktiga och djupa relationer med bananflugan deoxyribonukleosid. I slutet av nittioalet ifyllde jag min första patentansökan och startade den första spin-off företag. År 2004 flyttade jag till Lund som professor i molekylär genetik. Från och med 2010 var jag också en deltid professor i molekylär genetik vid universitetet i Nova Gorica, Slovenien.

Bortom jobb. Jag gör fortfarande judo en gång per vecka, samt springer i skogen eller längs stranden, och gå gymklasser. Jag gillar att spela fotboll och brottas med mina söner. Jag försöker vara uppdaterad på det senaste, gillar att experimentera i köket, och tillbringa en kväll i en bisarr bar var som helst i världen. Min hobby är att följa den internationella politiken, tyvärr har jag inte tid att läsa icke – vetenskapliga böcker. Jag tycker om att tillbringa en dag eller två på förtrollande och/eller gåtfulla platser, som Piran, Lviv, Köpenhamn, Milano, Paris, etc. **Senaste aktiviteter.** Min senaste forskning fokuserar på gener / enzymer involverade i metabolismen av nukleinsyra-prekursorer och genetik potentialen i olika jästarter. Jag är särskilt intresserad av utvecklingen och

molekylära mekanismer som förändrar de moderna enzymer och jästgenom.--- Jag leder en forskningsgrupp på 15-20 personer, bestående av minst tio olika nationelliteter. Jag ser min forskargrupp som min utökade familj. --- (en förkortad version av hans egen beskrivning)

Jure drabbades av en svår sjukdom, vilket satte käppar i hjulen på hans vidare planer; Jures liv avslutades plötsligt den 18 maj 2014.

När Jure fick besked om hans obotliga sjukdom, bytte vi några rader per e-post. Det gjorde vi ofta annars också. Nu skrev han att han inte har långt kvar att leva och att han hoppas att jag ska skriva en fin nekrolog när han är borta. Så jag känner mig förpliktigad och gjorde här ett försök. Jure var en mycket mer komplicerad person än vad man skulle tro. Mångfacetterad. Han kunde verkligen lyssna på människor och se dem. Jure har berättat att han kunde sitta på någon kafeteria i det slovenska kustlandskapet och samtala med bönder och annat folk som varit tillfälliga gäster. Den aktuella politiken i Slovenien gjorde honom besviken. Han var mycket närvarande i livet men ibland otroligt disträ. Han älskade människor och att få lära känna människor, samvaro, vänskap, och att få ha djupa relationer. Han hade svårt för ytlighet men kunde samtidigt anamma total ytlighet när situationen krävde. Jag upplevde honom som både bohem och stilfull. Jure var otålig och ville få saker att hända och fick också saker gjorda. Människor mindes honom när de hade träffat honom. Han hade nära till både ilska, sorg, glädje och skratt. Han kände sig inte som en tillräckligt bra förälder men han var väldigt stolt över sina två söner. Han krävde mycket av sig själv. Han gillade skämt och hade en grovkornig humor och det fanns nästan ingenting som kunde chockera honom när det gäller människors leverne.

Han avskydde orättvisor och detta var en av hans drivkrafter i livet. Han var väldigt snäll men kunde vara elak och bitsk om det behövdes. Han var ordningsam och slarvig ibland, gillade att planera och skriva att göra-listor men brukade ofta skjuta upp till sista minuten. Han var omtänksam, skarpsinnig och glömsk. Han älskade livet men var inte rädd för döden. Den sista tiden drabbades Jure dock av svår depression på grund av sjukdomen. Han älskade musik och konst och njöt av mat och dryck och sinnlighet. Han kände sig nära naturen och älskade att titta på stjärnorna och havet, vilket framkom av hans korta brev som han skickade ibland. Det viktigaste för honom var vad människor åstadkom och hur de åstadkom det. Jure hade ett etiskt seende. Han kunde vara burdus och plump, för att han valde att vara det och han kunde vara den mest diplomatiska med fingertoppskänsla som få. Han läste av människor hela tiden.

Jure och hans Judita har bott bland annat i Australien, Danmark, Sverige och Slovenien, han gjorde en fantastisk bra yrkeskarriär, sett mycket av världen och träffat många olika människor. Han kände sig privilegierad, utvald och välsignad. Nå? Känner vi igen den personen? Var det verkligen Jure? Ja, det var en del av hans liv i alla fall, den delen som jag kunde läsa mig till. Men Jurij Piškur var mycket mycket mer. Hans nära och kära kommer att sakna honom, liksom hans kollegor, vänner och bekanta. Men trots saknan går livet och evolutionen vidare.

Zbogom, Jure! Iskreno sožalje Juretovi družini, prijateljem in znancem.

AB

Sadika trte iz Maribora

Sadika najstarejša znane trte raste in se razvija v Göteborgu. Ta sadika je bila posajena pred nekaj tedni v Lindome pri družini Marije in Zenona Perovič.

Zvone Podvinski

Ljubljana je bila med prvo svetovno vojno glavno logistično središče soške fronte (1915-1917), kar je močno zaznamovalo življenje meščanov. Foto: dlib.si

”Živeti ni več lepo, smrt nič hudega” Resnična in duhovita kronika vojnega časa v Ljubljani. Prva svetovna vojna se ni bila samo na frontah, saj je postala totalna in zajela vso družbo. Podobo domače fronte v Ljubljani in na Kranjskem je izredno opisal oče Butalcev Fran Milčinski. "Odkar je vojna, nisem bil enkrat v

gledališču, koncertu, kinu. Ne bi mogel uživati, živim v depresiji, mora na duši. Kupil bi si rad kakšno knjigo - čemu zdaj? Nikamore se ne moreš ganiti - treba povsod potnega lista. Žalostni ujetniki smo vojne" (20. februarja 1916, nedelja).

Fran Milčinski (1867-1932) je danes poznan predvsem kot humorist, satirik, mladinski pisatelj in dramatik (Butalci, Ptički brez gnezda, Tolovaj Mataj), v profesionalnem življenju je bil priznan sodnik, zasebno pa oče štirih otrok, ki so pustili viden pečat v slovenski kulturni zgodovini. Foto: dlib.si

Sodnikov vojni vsakdan v Ljubljani Veliko vojno izpred stoletja iz zornega stališča navadnega Slovenca dandanes najboljše opisujejo številni spomini in dnevniki, ki so zaradi zaradi okoliščin večinoma luč sveta zagledali šele desetletja kasneje. Pravi razcvet so prvoosebne izpovedi udeležencev prve svetovne vojne dosegle v 80. in 90. letih, leta 2000 pa smo dobili tudi pronicljiv dnevniški zapis iz vojne Ljubljane **Frana Miličinskega**, sodnika in humorista, ki pa vsakodnevno

utripa ni zapisoval za objavo. **Dnevnik 1914-1920** je pretresljiva slika, kakor je zlepa kje ni najti: ne kronika tega, kar se je zgodilo, ampak kronika tega, kar se je govorilo, da se je zgodilo ali da se bo zgodilo - to pa je slika razpoloženja ljudi, njihovih strahov, razpoloženj, upanj, povzema bistvene značilnosti profesor **Vasilij Melik**.

Smrt cesarja simbol konec starega sveta Skozi oči sodnika v Ljubljani, zavednega Slovenca, a tudi uradnika avstro-ogrske države se v šestih letih odvije celotna preobrazba osrednje slovenske dežele **Kranjske**. Od pritiska nemškega nacionalizma in skepticizma ob izbruhu vojne do neposredne vojaške ogroženosti zaradi napada Italije do smrti večnega cesarja **Franca Jožefa**, ki je dejansko in simbolno napovedala konec večstoletnega državnega okvirja. *"Zjutraj sva še ležala, žena je pravila o prerokovanju, da najstarejši vladar ne bo doživel miru, jaz pa sem gledal skozi okno na grajski stolp, kjer je skozi umazano steklo in deževni dan nekaj nerazločno zbuvalo mojo pozornost - pogledal sem skozi nanosnik: bila je črna zastava: torej je umrl cesar, kakor je bilo iz zadnjih poročil se bati. Breda jokavo: Kaj bo zdaj?"* (22. novembra 1916, sredo).

Ali naj odgovorim kot Avstrijec ali kot Slovenec? Že začetek vojne je bil moreč za Slovence, ki so zaradi vojne s slovansko Srbijo in Rusijo hitro postali sumljivi element.. *"Hribar baje si želel rakov v petek, pa jih ni dobil, dasi sledeči dan njegov god. O mučeništvu."* (**31. avgusta 1914**, ponedeljek) Iskrivi humorist je tako podal govorico o neuresničeni želji na začetku vojne zaprtega legendarnega ljubljanskega župana **Ivana Hribarja**. Hitro je nato udarila vest o polomu v Galiciji. *"Od 17. pešpolka ostalo samo 168 (Kdo jih je štel?). Vili hodi prašnega obraza okoli, visoko dviga pesti: nikomur nič povedati! - Kar že vse mesto govori. Zmaga nemogoča."* (**2. septembra 1914**, sredo).

"Če bi me kdo vprašal, kakih nazorov sem, težko odgovoriti. Ali naj odgovorim kot Avstrijec? Ali tako kot ofičelni krogi žele? Ali kot filozof? Ali kot Slovenec? Splošni občutek kakor pred koncem sveta - vse vseeno" (**9. oktobra 1914**, petek) se slovenski intelektualec samoizprašuje z vednostjo, da je starega sveta konec.

Špeh - merilo vojne inflacije in pomanjkanja A politika in vojno dogajanje so civilisti na domači fronti najhitreje in najhuje občutili pri vsakdanjih stvareh. Cenzuri časopisov, sumničavosti pronemških oblasti do Slovencev kot Slovanov in predvsem pri življenjskih dobrinah. Tako se je tudi ugledni sodnik v svojih zasebnih zapiskih redno dotikal pomanjkanja, ki je pestilo tudi izobraženega meščana. Riž, mleko, meso in špeh ter cene prehranskih potrebščin postanejo nujni zaključek dnevniških zapisov.

Skorajda prava obsesija postane **špeh**, katerega cene in dobavljivost Milčinski redno zapisuje med vso vojno in s tem postavi blagovno valuto, ki nam izraža vse večjo vojno draginjo. *"Špeh se baje dobi v Škoffji Loki po 1 K 60 h. V Ljubljani ga ni."* (**4. novembra 1914**, sredo). *"V Lukovici kupili po našem naročilu 40 kg špega po 2 K 40 h."* (**4. februarja 1915**, četrtek). Že čez pet dni cena špeha v Ljubljani doseže 4 krome na kilogram. Proti koncu vojne cena špeha presega tudi 40 K, zaradi česar se tudi Milčinski na domačiji v Lukovici vrže v kolino.

"Privajamo se vojski - nemara bo še dolgčas brez nje" Maj 1915 prinese vojno z Italijo in s tem neposredno v slovenske dežele. **19. maja 1915**, sredo: *"VOJNA BO Z LAŠKO! (4-letna hčerka) Breda pripoveduje, da bodo cigani udarili na nas, pa se jim bomo kar v gro skrili k Jezusu."* Ljubljana postane neposredno vojaško zaledje in mesto, katere junak postane general **Svetozar Borojevič**, o katerem sprva navdušeno zapisuje novice in govornice tudi Milčinski. **30. maja 1915**, nedelja: *"Pajnič: Borojevič je od Maribora do Ljubljane dva litra piva in en liter vina spil, v Ljubljani veliko bržolo snedel (kakor Hindenburg). Govorica: Gorica gori."* Drugo leto vojne je odneslo še zadnje znake normalnosti. **9. junija 1915**, sredo: *"Privajamo se vojski - nemara nam bo še dolgčas brez nje. Blizu vojnih dogodkov smo in nič ne vemo o njih. Pivo Union ni pitno, grenko kakor tavžentrože. Nemara brez sledu, le s hmeljem."*

Resignacije ni pregnala niti začasna zmaga V moderni vojni tudi Ljubljana postane vojna tarča in v petek, 18. februarja 1916, italijanska letala prvič bombardirajo glavno mesto Kranjske. Pri cukrarni na Ambroževem trgu je bomba tako ubila majhnega fantiča, ki je s konjem prevažal sodavico. *"Danes mir in gre vse vsakdanjo pot, razburjenje se je poglelo. Resignacija. Živeti ni več lepo, smrt nič hudega."* (**19. februarja 1916**, sobota). Tik pred čudežem pri Kobaridu v letu najhujšega pomanjkanja letu 1917 s piedestala pade tudi general Borojevič. *"Častnik je v prodajalni pravil z južne fronte, kako vojaštvo črti Borojeviča, od prostaka do polkovnika, ker zase skrbi in za svoje spanje, ne pa za moštvo in častnike."* (**16. oktobra 1917**, torek).

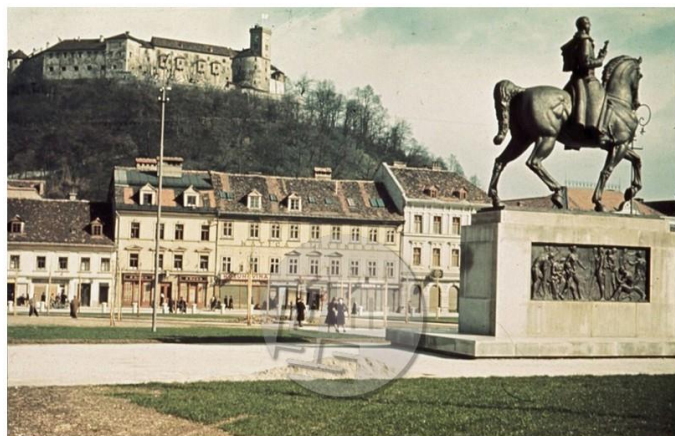
Konec vojne z rojstvom nove države Sledilo je razpadanje sistema in ob vsesplošnem pomanjkanju rojevanje nove državne stvarnosti - **Jugoslavija**, čemur je Milčinski prisostvoval iz neposredne bližine novih oblasti v Ljubljani. *"Vzgoja k veleizdaji. Ako se narodu vedno in vedno očita veleizdajstvo, se privadi očitku, da ga več ne boli."* (**7. avgusta 1918**). Čez tri mesece se je Avstro-Ogrska razsula od znotraj. Oktobra se oblikuje Narodni svet, ki postopoma prevzame oblast z namenom pristopa k Jugoslaviji. *"Bonač dobil 40.000 slovenskih zastavic. Prodaja jih po 1 K 50 h. Nad 20 h ga menda ena ne stane. Jugoslavija nese"* (**28. oktobra 1918**, ponedeljek) najde Milčinski dobičkarja nove države. Dan zatem je na množični manifestaciji uradno razglašena Država SHS. *"Pozno v noč se čulo petje in "Živio!" nazdravljanje. Naši otroci so imeli vsi kokarde, trde, da so Jugoslovani in se pogovarjajo o Wilsonu."* 29. oktobra 1918 v torek,

ko je bilo za Ljubljano konec 1. svetovne vojne, a ne s slavljen nad mirom, temveč z rojstvom države, ki si je morala meje še izboriti - diplomatsko proti Italiji in vojaško proti nemški Avstriji. In tudi to dvoletno prehodno obdobje v unitarno državo s središčem v Beogradu je še popisal Fran Milčinski v svojem unikatnem Dnevniku 1914-1920.

Toni Gruden

Kip Aleksandra Karađorđevića

Slika ni iz obdobja prve svetovne vojne, verjetna datacija je 39 ali 40, saj je Plečnik očitno Kongresni trg prenovil. Pa stari kostanji manjkajo, ki jih je Plečnik izruval da je trenutne platane zasadil.

Totalna blokada držav centralnih sil v izčrpavajoči vojni je povzročila v Nemčiji in Avstriji veliko pomanjkanje vsega, kar je bilo nujno za prehrano in oskrbo prebivalstva in vojske, prav tako pomanjkanje surovin za vojno industrijo. Že večkrat je bilo zapisano, da so vojaki tehtali samo še po 50 kg in manj. Tako prebivalstvo in vojaki so bili siti vojne in demoralizirani in je marsikje prihajalo do uporov, tudi v Nemčiji, ne samo pri nas.

Vincencij Bohanec

Redno prebiram novice, ki jih dnevno objavljajo na MMC.s. Tam sem zasledila razpis, da naj ljudje prispevajo s svojimi zgodbami, ki se nanašajo na čas med prvo svetovno vojno. Zato sem tudi sama sodelovala pri zbirki tej spominov. Moj dedek, mamin oče Vincencij Bohanec (1894-1966) je bil vojak v Galiciji. Spodaj objavljam kratko zgodbo iz dedkovega življenja. Zgodba in fotografiji sta bili objavljeni na MCC.

Vojak, ki je iz Galicije odšel s strelno kroglo v glavi

Iz osebnih arhivov

26. marec 2014, MMC RTV SLO

Čudno, kot se sliši, se je moral Vincencij Bohanec, eden od več kot dvajset tisoč vojakov, ki so doživeli krvave bitke v Galiciji, zahvaliti strelu v glavo, da je zapustil bojišče, ki je pokosilo toliko slovenskih fantov.

Vincencij Bohanec, ki se je rodil leta 1884, doma pa je bil v vasi Godemarci v občini Ljutomer, je strelno kroglo v glavni nosil do smrti leta 1966. Krogle se namreč niso upali odstraniti, saj bi

lahko povzročili usodno poškodbo na možganih.

1915: Bohanec Vincencij s strežnim osebjem; 1916: Bohanec Alojzija, roj. Zmazek s soprogom Vincom in prvorojenko Angelo Bohanec, poročeno Budja

Vincencij Bohanec se po poškodbi v vojno ni več vračal, zato pa je doma začel družinsko življenje. V domačem kraju se je poročil z **Alojzijo Zmazek** (1894-1939), ki je nato rodila 12 otrok, od katerih je deset otrok dočakalo odraslo starost. Vincencijevo zgodbo nam je zaupala njegova vnukinja **Augustina Budja**, hči **Angele Budja**, najstarejšega otroka. Gospa Angela se je rodila 28. aprila 1916 in je pravkar (2014) dopolnila 98 let.

Vincencij Bohanec je bil stric pisatelja Frančka Bohanca (1923-2010) iz Ljubljane ter njegovega brata Slavka Bohanca (1927-1912), nekdanjega šolskega ministra v nekdanji Jugoslaviji.

Vir fotografij: Iz arhiva družine Budja. AŽ

Predsednik Janez Janša: "Sanj ni mogoče zapreti!"

Nedelja, 18. 5. 2014

"Pred 25 leti smo imeli sanje. Danes še živijo. Prisegamo, da bomo izpolnili Majniško deklaracijo 2014," je zbrani množici na Prešernovem trgu v Ljubljani na shodu v podporo Majniški deklaraciji rekel predsednik SDS Janez Janša. Odlomek iz govora predsednika SDS Janeza Janše na prireditvi »Pride čas, ko ni več časa« v podporo Majniški deklaraciji 2014, ki je potekala na Prešernovem trgu v Ljubljani.

2014 Majniška deklaracija 2014

(8. maj 2014)

Pride čas, ko ni več časa za oklevanje

Skoraj sto let po prvi (1917) in četrto stoletja po drugi Majniški deklaraciji (1989) Slovenci doživljamo nove nesporazume, provokacije in odkrite sovražnosti. Iz ozadja ponovno delujejo skupine in politični vzorci, ki smo se jim uprli v času slovenske pomladi in osamosvojitve. Obtičali smo na prehodu v odprto in demokratično družbo. Postavlja se vprašanje, ali smo sposobni učinkovito upravljati s svojo državo. Mednarodno okolje, posebej vzhodno od nas, je negotovo. Desetletja po koncu hladne vojne se v naš in v evropski prostor ponovno vračajo izrabljene in presežene populistične in totalitarne ideje.

Priče smo:

- materialni stiski stotisočev državljanov;
- izseljevanju mladih in sposobnih ljudi, ki v Sloveniji ne vidijo prihodnosti;
- nesposobnosti oblasti za reševanje gospodarskih in socialnih vprašanj;
- vedno novim davkom ter brezglavemu zadolževanju sedanjih in prihodnjih rodov;
- brezbriznosti oblasti, ki velikokrat brez poslušanja ali sočutja odloča o pravicah državljanov brez zvez in poznanstev;
- nazadovanju šolstva in zdravstva;
- politični uporabi ustanov državne prisile, predvsem pravosodja, proti drugače mislečim;
- medijskim linčem;
- širjenju brezbriznosti do duha in kulture;
- zaničevanju vrednot slovenske osamosvojitve, državljske in nacionalne zavesti;
- izgubljanju mednarodnega ugleda slovenske države.

Slovenci smo sposobni delati drugače in doseči več. To nas obvezuje, da v jasni obliki izrečemo svojo voljo, iz katere sledijo dejanja v prihodnosti. Pride čas, ko ni več časa za oklevanje. Podpisniki te listine izjavljamo in sporočamo:

Živeti hočemo v suvereni, demokratični, v Evropski uniji in Severnoatlantskem zavezi povezani ter gospodarsko uspešni državi slovenskega naroda:

- 1. ki je utemeljena na spoštovanju človekovega dostojanstva, človekovih pravic in svoboščin ter na vladavini prava; • ki spoštuje življenje, podpira družino, materinstvo in očetovstvo ter skrbi, da bodo mladi imeli v njej perspektivo;**
- 2. ki je odprta za iskanje zgodovinske resnice, očiščena ostankov totalitarnega režima, zavezana spravi, medsebojnemu razumevanju in sodelovanju;**
- 3. v kateri je poklicno napredovanje urejeno v skladu z merljivimi dosežki;**
- 4. ki ima v medijskem prostoru uveljavljeno nepristranskost in spoštovanje dejstev, da se lahko izražajo različne kulturne in svetovnonazorske usmeritve;**
- 5. v kateri velja pregleden sistem volitev, ki omogoča politično stabilnost in odgovornost.**

Živeti hočemo v državi, ki jo bomo Slovenci ter državljani doma in po svetu lahko prepoznavali kot svoj dom in domovino.

Vir: IT

KATASTROFALNE MAJNIŠKE POPLAVE V SRBIJI TER V BIH

Podivjane vode še naprej pustošijo po Srbiji, BiH ter po Hrvaški.

Opustošenje je strahovito. Za odgovor vremenski katastrofi velikih razsežnosti, ki je dobesedno zrušila

posamezne regije držav Zahodnega Balkana in grozovito prizadela predvsem Srbijo ter Bosno in Hercegovino, pa tudi dele Hrvaške, bo običajna človekoljubna pomoč premalo. Seveda je zdaj dobrodošlo prav vse, hrana, obleke, šotori, črpalke, čolni, helikopterji, kar ponavadi razumemo kot hitro pomoč ljudem v stiski. Slovenija se je množično odzvala na poplave v Srbiji in BiH, zbiranje in pošiljanje humanitarne pomoči za prizadete se nadaljuje po vsej državi; na tekoče račune nekaterih humanitarnih organizacij (Rdečega križa Slovenije, Slovenske karitas in ZPMS) pa je mogoče nakazati tudi denarne prispevke. **Rdeči križ Slovenije**. Prosijo vse, ki zbirajo materialno pomoč, da podatke o vsebini, količini in teži zbrane pomoči posredujejo na elektronski naslov rdecikriz@rks.si. RKS mora kot član Mednarodne zveze društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca pri pošiljanju mednarodne humanitarne pomoči upoštevati določena pravila.

Mirje 19, 1000 Ljubljana, TRR: SI56 0310-0111-1122-296, SWIFT: SKBAS12X, koda namena: CHAR; Sklic za BiH: 00 937057; Sklic za Srbijo 00 937058.

Iz blogov: Dobro jutro, Slovenija. Bodimo hvaležni, da je bila tokrat narava prizanesljiva do nas. Politiki v svojih sanjah in morah niso. Želim vse dobro vsem nam, in še toliko več dobrega in mirnega ljudem na poplavljenih območjih. Preveč so že nedolgo nazaj pretrpeli, ko je bila trpljenju kriva politika in ljudje s svojimi sanjami, zdaj jih tepe narava tudi z morami, ki so jih ustvarili ljudje politiki, minska polja...

Izbor: A. Budja

Izidi so uradni, a delni in začasni. Slovenija ima v EU-parlamentu osem (8) mandatov.

Trije mandati SDS-u, dva NSi+SLS, po en pa listi Verjamem, DeSUS-u in SD-ju

Uradni delni izidi se ne razlikujejo od tistih, ki so jih napovedale vzporedne volitve. V Evropskem parlamentu bodo v novem sklicu sedeli Milan Zver, Romana Tomc, Patricija Šulin, Lojze Peterle, Franc Bogovič, Igor Šoltes, Ivo Vajgl in Tanja Fajon. EU-parlament, največ sedežev je dobila Evropska ljudska stranka, drugi socialdemokrati.

Foto & tekst: MMC RTV SLO

Komentar: Rezultati volitev v EU-parlament kažejo na neke vrste "kanibalizem" znotraj levih strank; kdo bo koga snedel. Skrajno nezrelo, v borbi za prevlado si spodrezujejo veje, na katerih sedijo...

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige
Box 145, 731 23 KÖPING (nov. 2013)

Predsednik: Alojz Macuh; slovenska.riksforbundet@gmail.com

NASLOVI - ADRESSER**KK SLOVENIJA**

c/o Rudolf Uršič
Norregata 9, 633 46 Eskilstuna
Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49
rudolf.ursic@globalnet.net

IVAN CANKAR

Preds. Ivan Zbasnik 035 2112 94
Meteorv 17, 302 35 Halmstad
il.zbasnik@netatonce.net
mobil 0706 620 232

SD SIMON GREGORČIČ

Scheelegatan 7
731 32 Köping
Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44
aa.macuh@gmail.com

KD SLOVENIJA

Vallmovägen 10
293 34 Olofström
Preds.: Janez Rampre 073-3449527
janez.rampre@oktv.se

SLOVENSKI DOM

Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Jože Zupančič, 031-98 19 37
marianne.ratajc@byggnads.se

SLOVENSKA AMBASADA (sept. 2012)

Amaliegade 6, 2. floor
1256 Copenhagen K, Denmark
Telefon: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
Faks: 0045 33 15 06 07
e-pošta: vkh@gov.si urad.slovinci@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Box 5271
402 25 Göteborg
Lado Lomšek, 031-46 26 87 SKD
ladolomsek2@gmail.com

Slovensko društvo PLANIKA

V:a Hindbyvägen 1
214 58 Malmö
Ivanka Franceus, 040-49 43 85
ivankafranceus@hotmail.com

SLOV. DRUŠTVO STHLM

c/o Anton Kisovec, Rosendalsslinga 3,
18633 Vallentuna
Vika Lindblad 08 897496 - 0707800920
vikilindblad@gmail.com

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

c/o Bencek-Budja, Hantverkarg 50
261 52 Landskrona
A. Budja, 0418-269 26
budja@bredband.net

SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO

Darko Berginc; Kadettg 30 D
254 55 Helsingborg
Blagajnik: 042-156 188

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 031711 54 21
Zvone.podvinski@rkc.si

Tisk / Tryck: JASK AB, Landskrona, 0418-44 83 00

Vsem bralcem SG želimo mnogo sonca in vročih poletnih dni! OSTI JAREJ

